FOTOAJAKIRI / ESTONIAN PHOTO MAGAZINE

POSITIIV

33 / 2018 SUVI / SUMMER

EVE KIILER, KAROLIN KRUUSE, EMPIRE II, ÜLO PIKKOV, TANEL VERK, NELE INGLIST, VIVIAN AINSALU, PEEP LOORITS, LAURA ARUM-LÄÄTS, MIKK MATSI

Jaak Sarv
Sookured sookaasikus /
The Common Cranes in Swamp Birchwood
III koht konkursil Looduse aasta foto 2018 /
3rd Place nature Photo of the Year 2018

Mälestuste väärtus

THE VALUE OF MEMORIES

Hea Positiivi lugeja

Põhjamaal ei tea kunagi, milline suvi antakse. Võib-olla saab nautida päikest ja rannailma, võib-olla peab leppima vihma, jope ja kummikutega. Kirglikud fotoinimesed end ilmast häirida ei lase, põnevaid kaadreid ja huvitavaid fotoprojekte saab luua igal aastaajal. Pildistamist ei sega ka nägemise puudumine, nagu selgus ühest vahvast pimedate pildistajate fotoprojektist, mille näitust nägi kevadel Positiivi galeriis.

Enamasti on piirid fotograafi ja pildistatava vahel kindlalt paigas: üks on kaamera ees, teine kaamera taga. Kuid võib ka teistmoodi. Oluline võib olla hoopis lugude jagamise osadus, mitte ideede ja teostuse autorlus. Rahvusvahelises kunstiprojektis „Üle piiri" („Inside the Borders") jagasid 12 noort inimest seitsmelt maalt isiklikke põgenemislugusid, mis vormusid mustvalgeks portreeseeriaks ja tekstideks.

Eve Kiiler on pildistanud bussi- ja trammiakendest linnavaateid. Vihmapiiskade mustrid aknal, topeltpeegeldused ja inimsiluetid sulandumas möödavilksatava roheluse sisse on fotograafi tõlgenduses muutnud argised sõidud ühistranspordiga poeetiliseks dokumentalistikaks. Need loovad linnast uudse visuaalse nägemuse. Pilte näeb 7.-10. 06.18 ArtVilnius'18 messil .

Inimesed, igapäevarütmid ja kiiresti muutuv linnaruum on tänavafotograafide lemmikteemad. Andres Teiss viib lugeja ajas üle saja aasta tagasi, kui müügile tulid esimesed väikekaamerad ja arenema hakkas tänavafotograafia nüüdisaja mõistes. Vandeadvokaat Toomas Seppel jagab aga selgitusi, kus läheb tänapäeval piir tänavafotograafi loomingulise vabaduse ja pildistatava õiguse vahel kaitsta oma privaatsust.

Vanad fotod on justkui uks meie jaoks kaduma läinud maailma. Ülar Linnuste on juba aastaid taastanud vanu pere- ja arhiivifotosid ning loonud võimaluse nende uueks väljatrükiks näituse jaoks või pereliikmetele jagamiseks. Millega tegeleb fotoarheoloogia ja miks valdkond aastatega järjest tähtsamaks muutub, kirjutab fotomuuseumi koguhoidja Tanel Verk. Ajaloolane Nele Inglist on loonud omapärase paralleelmaailma. Ta on oma fotokollaažides nüüdisajaga üheks looks kokku sulatanud ajaloolised sündmused või lustlikud argihetked.

Ilusaid suviseid mälestusi soovides
Kristel Schwede
Positiivi väljaandja ja peatoimetaja

Dear Positiiv Reader

In the Nordic countries, one never knows what kind of summer will be granted to us. Maybe we can enjoy the sun and the beach; maybe we need to settle for rain, jacket and rubber boots. Passionate photographers do not let themselves be disturbed by the weather. Shooting is not affected by a lack of vision too, as shown by a photo project of blind photographers and exhibition that will be in Gallery Positiiv in the spring.

In most cases, the boundaries between the photographer and the subject are firmly in place: one faces the camera, the other is behind it. But it can also be another way. The communion of sharing stories might be important, not the authorship of ideas and embodiments. Inside the Borders is an international art project in which twelve young people from seven countries shared personal escape stories.

Eve Kiiler has photographed city views from a bus or tram windows. Patterns of raindrops on the window, reflections, human imagery, all merge into the greenness flashing past, as interpreted by the photographer, turning unromantic rides on public transport into a poetic documentary. The selection from Eve Kiiler's Through the Window series will be at the ArtVilnius'18 modern art fair from 7th to 10th June.

People, everyday rhythms and rapidly changing urban space are the themes of street photographers. Andres Teiss takes the reader back in time over a hundred years to when the first small cameras came to the market, and street photography in the modern sense began to develop. Toomas Seppel explains where the contemporary boundary is between the street photographer's creative freedom and the rights of the person being photographed.

Old photos are like a door into a world that is lost for us. Ülar Linnuste has for many years restored old family and archival photos. Tanel Verk, curator of the photo museum, will explain what photo archaeology is and why the subject has become increasingly important over the years. Historian Nele Inglist has created a unique parallel world. In her photo collages she has brought together historical events and today's daily moments.

Wishing you memorable summer moments

Kristel Schwede
Publisher and editor in chief

Sisukord
Contents

1
Mälestuste väärtus
THE VALUE OF MEMORIES
Kristel Schwede

8
Linnamaastikud läbi akna
Urban landscapes through the window
Fotod / Photos: Eve Kiiler
Tekst / Article: Reet Varblane

Esikaas / Cover
Foto / Photo: Eve Kiiler
Looking Through Windows. 2016
Peegelduses Maria ja Johan Laidoneri mälestusmärk "Taaskohtumine" (2014). Autorid Juhan Kangilaski, Maria Freimann. Autorite loal.
In reflection monument of Maria and Johan Laidoner (2014). Authors Juhan Kangilaski, Maria Freimann.

Tagakaas / Back cover
Foto / Photo: Fotoarheoloogia / Photo archaeology.
Tanel Verki erakogu / Private collection of Tanel Verk

Foto: Ülo Pikkov

14
Üle piiri
INSIDE THE BORDERS
Fotod / Photos: Karolin Kruuse
Näituse ülevaade / Exhibition owerview: Martin Buschmann
Põgenemislood / Escape stories: Kunstiprojektis osalejad / Participants of the art project

22
EMPIRE II. Ärevusajastust Jumalamänguni
EMPIRE II. FROM THE AGE OF ANXIETY TO PLAYING GOD
Triinu Soikmets

24
Mälu kui muuseum
MEMORY AS A MUSEUM
Fotod ja tekst / Photos and article: Ülo Pikkov

30
Fotograafiline arheoloogia
PHOTO ARCHAEOLOGY
Tanel Verk

Pulmad Saaremaal / Wedding in Saaremaa. 1940
Restaureeritud pilt Meelis Männiku erakogust
Restored photo from private collection of Meelis Männik

38
Ainus ja ainulaadne vana foto
THE ONLY AND UNIQUE OLD PHOTO
Ülar Linnuste

42
Nele Inglisti paralleelmaailmad
NELE INGLIST'S PARALLEL WORLDS
Fotokollaažid Nele Inglist, küsis Kristel Schwede

48
Esimesed väikekaamerad ja tänavafotograafia
THE FIRST SMALL CAMERAS AND STREET PHOTOGRAPHY
Andres Teiss
Reprod: Fotomuuseum, dokumentide ja raamatute kogu
Repros: Museum of Photography (Tallinn), collection of documents and books

Foto: Fotoarheoloogia / Photo archaeology
Tanel Verki erakogu / Tanel Verk private collection

52
Tänavafotograafia ja õigusruum
STREET PHOTOGRAPHY AND LEGAL SPACE
Intervjuu Toomas Seppeliga
Interview with Toomas Seppel

56
Saatuslik naine
FEMME FATALE
Foto ja tekst / Photo and article: Vivian Ainsalu

58
Nägemine on loo jutustamine
SEEING IS TELLING THE STORY
Kristel Schwede

Foto: Peep Loorits. Kallistus / Hug

64
Vanas mõisapargis
IN THE OLD MANOR PARK
Foto ja tekst / Photo and article: Peep Loorits

72
Reisipildid sahtlist välja
NEW LIFE OF TRAVEL PHOTOS
Foto ja tekst / Photo and article: Laura Arum-Lääts

74
Tamroni reisifoto 2018
TAMRON TRAVEL PHOTO 2018

78
Looduse aasta foto 2018
NATURE PHOTO OF THE YEAR 2018

ART VILNIUS '18

Exclusive Partner

LEWBEN | Group

LITEXPO — 7–10 June

Contemporary Art Fair

55 galleries — 250 artists — 20 countries

Focus — Baltic

Main Sponsor

LITHUANIAN COUNCIL FOR CULTURE

Patron

VILNIUS

Maecenas

COBALT LAW FIRM

Main Partner

LITEXPO

www.artvilnius.com

Ulatu kaugemale, jäädvusta elu ilu

Kerge, kompaktne ja kasutajasõbralik telesuum
on sulle suurepärane ning usaldusväärne abiline.

Maailm avardub iga järgneva fotoga

UUS

70-210mm F/4 Di VC USD

Mudelid Canon ja Nikon kaameratele
Di: Sobib nii APS-C kui täiskaadriga kaameratele

TAMRON

Hind 799€
www.photopoint.ee

TIPA WORLD AWARDS 2018

Linnamaastikud läbi akna

URBAN LANDSCAPES THROUGH THE WINDOW

Fotod / Photos: Eve Kiiler
Tekst / Article: Reet Varblane

Eve Kiiler tegutseb Eesti kunstiväljal juba 1980. aastate keskpaigast kunstniku, kuraatori ja õppejõuna. Uue aastatuhande algusest on kunstnikku huvitanud linnateema: linnakeskkond, selle muutumine ja portreteerimise võimalused foto kaudu. Kuid Kiiler ei ole kunagi olnud arhitektuurifotograaf. Tema kaamera ette on jäänud pigem kõik see, mis jääb ajalooliste, esinduslike, märgiliste, huvitavate hoonete vahele, mida kas ei taheta märgata või ka lihtsalt ei peeta märkimis- ja seetõttu ka jäädvustamisväärseks. Kui ta ka on portreteerinud arhitektuuriliselt, ajalooliselt, poliitiliselt või eluoluliselt tähtsaid hooneid, siis on ta pakkunud kas ootamatu rakursi, mis annab fotojäädvustusel ka pisiasjani mällu sööbinud hoonest täiesti teistsuguse kujutise, või esitanud hoonet rekonstrueerimise ajal, muutumises, kui hoone märgilised detailid ja sellest tulenev ülituttav vaade on kinni kaetud, vaatajale suletud.

Eve Kiileri uut sarja „Looking Through Windows" võib vaadelda peegelduste, peegeldamise võtmes. Peegeldus kui tehniline võte on fotograafias üsnagi levinud, seda on kasutatud korduse, aga tihtilugu ka just esmase efekti saavutamiseks, et muuta märgiline hoone või paik ja selle ikooniliseks kujunenud vaade ikka ja alati uudset elamust nõudvale tarbijale ahvatlevaks. Eve Kiiler ei ole läinud otseselt kumbagi teed. Tema aknast välja vaadetes on küll kordusi ja ühe vaate ehk ruumi teise tungimist ning tähenduste segunemist, kuid harva uuega asendamist. Kõik see on edastatud aga pidevas kulgemises, muutumises, nii et peegeldus kui efekt on taandunud ning vaatajani jõuavad vaid imetillukesed fragmendid, mis tema ajus kogemuste põhjal moodustavad terviku.

Kui Eve Kiilerit on olnud põhjust nimetada eelkõige urbanistliku keskkonna tõlgendajaks, siis aknavaadetes mängib keskset rolli loodus. Esitatud maastikufragmentide järgi ei saa seda küll otseselt pidada linnalooduseks, kuid inimtegevuse jälgede hetkeline peegeldus, selle tungimine maastikku, paneb ka sellest sarjast mõtlema linnakeskkonna võtmes.

Eve Kiileri näitus "Looking Through Windows" galeriis Positiiv 20.08.-7.09.2018.

Eve Kiiler has been an artist, curator and lecturer in the field of Estonian art since the mid-1980s. Since the beginning of 2000 Kiiler has been interested in the subject of the urban environment, its transformation and the possibilities of portraying these transformations through photography. However, Kiiler has never been an architectural photographer. What has been caught by her camera is what is hidden between historical, representative, significant, interesting buildings; that which either people do not want you to notice, or which is simply not considered significant enough to capture. Or if she has also portrayed buildings of historical, political, or personal significance, she has offered either an unexpected angle that gives a completely different image of the building, or presented the building in transformation during the reconstruction, when significant details and familiar views of the building have been covered up, restricting the viewer's gaze.

Eve Kiiler's new series Looking Through Windows can be seen in the key of reflections and impressions. Reflection as a technique is quite common in photography, used for repetition as well as the primary effect to make a characteristic building or place and its iconic view remain appealing to consumer's demand for new experiences. Eve Kiiler has not taken a particular stance in the series. There are repetitions and penetrations of one view – that is, one room into another one, with a blending of meanings but rarely replacement of one with another. All this has been transmitted in constant motion so that reflection as an effect has retreated, only the tiny little fragments reaching the viewer, which, in the mind, form the whole on the basis of experience.

There has been a reason to call Eve Kiiler an interpreter of the urban environment, as nature plays a central role in her window views. The visible parts of the landscape cannot be considered directly as urban nature, but the instantaneous reflection of human activity, its penetration into the landscape, also makes one think of the series as a key to the urban environment.

Eve Kiiler's exhibition "Looking Through Windows" in gallery Positiiv 20 August to 7 September 2018.

Eve Kiiler
Looking Through Windows. 2016

Eve Kiiler
Looking Through Windows. 2016

Üle piiri

INSIDE THE BORDERS

Fotod / Photos: Karolin Kruuse
Näituse ülevaade / Exhibition owerview: Martin Buschmann
Põgenemislood / Escape stories: Kunstiprojektis osalejad / Participants of the art project

Galeriis Positiiv toimus kevadel (16.–27.04.18) rahvusvaheline grupinäitus „Üle piiri" („Inside the Borders"), kus 12 noort inimest eri maadest jagasid oma põgenemislugusid. Fotoseeria idee algatas Kristiina Kiidma (s 1996, Tartu kunstikool, 3D modelleerija-visualiseerija), Hispaanias liitusid projektiga Karmen Vikat (s 1996, Eesti Kunstiakadeemia, tootedisain), Kelli Puusepp (s 1998, Eesti Kunstiakadeemia, sisearhitektuur) ja Karolin Kruuse (s 1988, fotograaf). Lisaks portreteeritavad erinevatest riikidest: Alan (Prantsusmaa), Antonio (Hispaania), Áron (Ungari), Gerard (Hispaania), Jamie (Colombia), Juliá (Kataloonia), Khaled (Süüria), Ola (Poola), Paula (Hispaania).

Põgenemine ja põgenikud on tänapäeval teema, mis vajub sisse nii uksest kui aknast ning lihtne oleks seda käsitleda poliitkorrektses või masse šokeerivas võtmes. Mõlemad versioonid tooks kasu, ühtepidi saaks pika pai, teistpidi saaks (kuri)kuulsaks. Õnneks pole mindud mitte kumbagi teed. Kunstiprojekt on kokku toonud erinevad inimesed, nad on surutud ühesugustesse raamidesse ja lastud siis nende lugudel voolata sujuvalt üle ette antud raami piiride.

Me näeme kahtteist mustvalget samasuguse valgusskeemiga fotot. Kahtteist fotot erinevatest, kuid sarnastest inimestest. Inimestest, kes põgenevad enda ja teiste eest ning kes selle projekti (ja ka oma tegude) kaudu mässavad nii iseenda kui teiste vastu. Nii põgenevad ka nende lood. Voolates üle fotode klassikalise mustvalge raamistiku, olles erinevad, kuid jagades ühesuguseid ideaale: soovi olla vabad – iseendast, teistest, pealesunnitud olukordadest. Nad ei vaiki, nad ei häbene. Mida rohkem nende lugudesse süveneda, seda enam saab selgeks, et mingist hetkest alates ei räägi me põgenikest, vaid inimestest, kes on otsustanud maailmale vastu seista. Isegi kui tegemist on nende enda maailmaga. Lüües jala maha ja öeldes „EI!" on nad otsustanud eksisteerida piirideta. Sarnastena, kuid erinevatena. Põgenikena, kuid võitlejatena.

Iga põgeneja pole arg. Iga põgenemine vajab julgust: südidust vastu astuda kehtivale korrale ja reeglitele. Nagu ka

Between the 16th and 27th April 2018 Gallery Positiiv hosted the Inside the Borders international group exhibition, in which 12 young people from different countries shared their escape stories. The idea behind the photo series on escapes came from Kristiina Kiidma (b 1996, Tartu Art School, 3D modeller/visualiser). In Spain, the project was joined by Karmen Vikat (b 1996, Estonian Academy of Arts, product design), Kelli Puusepp (b 1998, Estonian Academy of Arts, interior architecture) and Karolin Kruuse (b 1988, photographer). In addition, the people from different countries featured in the portraits were: Alan (France), Antonio (Spain), Áron (Hungary), Gerard (Spain), Jamie (Colombia), Julia (Catalonia), Khaled (Syria), Ola (Poland), Paula (Spain).

The escapee, and refugees today, are themes that pour in through the door and window, and it would be extremely easy for the subject to be dealt with in a politically correct or mass-appeal way. Both versions would be beneficial. From one point of view you would get a lot of praise, from another you would become (in)famous. Fortunately, neither of these paths has been followed.

We see twelve similar photographs of different, but at the same time similar, people. Pictures of people who escape from themselves and others, and who through this project (and also through their actions) rebel against themselves and others. Overturning expectations of classical black and white photos, being different, but sharing the same ideals: the wish to be free, free from unsolicited situations. The participants do not remain silent and are not ashamed. For those who go a little deeper into their stories, it becomes obvious that we are no longer talking about people who are fleeing in panic, we are talking about people who have decided to confront the world. Putting their foot down and saying "NO!" they have broken the classical framework and exist without borders.

Not every escapee is a coward, rather every escape requires courage. The courage to resist the rules and structures that limit them. They crosses borders, crushes the frames

↑ PAULA
Hispaania
Spain

↗ JAMIE
Colombia
Colombia

see kunstiprojekt: lihtne, väike, julge. Osalejad on otsustanud mitte kellelegi meele järele olla, samas ei soovi nad ka kedagi ka šokeerida. Nad lihtsalt astuvad üle piiridest, purustades ühiskonna ja inimeste enda poolt loodud raamid. Nad seisavad ühise isiksusena, kellel on 12 sarnast nägu ja sama palju erinevaid lugusid. Kes tahab, kuulab, kes ei taha, ei kuula. Nad ei sunni ennast peale.

12 põgenemislugu

Paula

Ma ei teadnud, kes ma olen. Otsustasin, et pean minema kodust võimalikult kaugele selleks, et ennast leida ja nii reisisin teisele poole maakera. Alguses nautisin iga hetke ja lihtsalt olemist, kuid ma ei leidnud sealt seda, mida otsisin. Mõistsin, et kui ma ei tegele asjadega, mis toovad maailmale head, siis tunnen ennast tühjalt. Muutsin enda suhtumist elusse. Selle asemel, et minna kaasa kõigega, mis minu teele satub, hakkasin hoopis tegema asju, mis panid minus energia liikuma. Iseenda eest ära jooksmine lõppes hoopis iseendasse jooksmisega.

Jamie

Kui laps olin, kolis mu pere sageli. Elasin erinevates Colombia piirkondades ja muudes riikides. Paljudes paikades ei olnud mu välimus n-ö normaalne. Mõnes piirkonnas võeti mind tänu mu välimusele hästi vastu ja mind isegi eelistati, samas kui teisal mind alandati, sest ma ei sulanud massi. Nägin end alati kusagil vahepeal ja ei teadnud täpselt, kes ma olen. Vanemaks saanuna mõistan, miks inimesed erinevates kultuurides erinevalt käituvad. Olen aru saanud, et paljudel on mitmikidentiteet ja see on normaalne.

Gerard

Ma olin väga heas ja tugevas suhtes, kuid mingi aja jooksul asjalood muutusid ning kaaslane hakkas mind piirama ja alla suruma. Ma ei osanud sellega kuidagi tegeleda ning jätkasin temaga koos olemist, põgenedes otsuse eest see olukord lõpetada. Ühel hetkel otsustasin siiski suhte lõpetada, hoolimata sellest, et armastasin teda edasi. Nüüd tean, et ei astu enam sellisesse suhtesse, kus teine pool on klammerduv ja piirab vabadust.

Karmen

Ma mõistsin, kui üksildane ma olin, kui tõukasin inimesed endast eemale, mõeldes, et saan kõigega ise hakkama. Tean, et minul ei ole pusletükid kadunud. Olen juba inimesena tervik. Kuid ma pean mõistma teiste inimeste tähtsust enda kõrval. Nad on minu suunajad, tänu kellele leian tee iseendani.

created by society and by the man himself. They stands as a unified person. An individual who has twelve similar faces and the same number of different stories. Whoever wants to can listen, no one is obliged here to do anything. They does not force themselves upon anybody.

12 Escape Stories

Paula

I didn't know myself so I looked for some difficult situation to see what I could discover. I chose a destination what was exactly on the other side of the world, as far as possible from my home. First I enjoyed every moment and just travelled around, but I didn't find what I was looking for. I realised that if I am not doing anything purposeful, I feel empty. So I started doing things that made energy flow inside me instead of drifting along with whatever comes my way. Running away from myself I ended up running into myself and finding out who I am.

Jamie

As a kid our family moved a lot. I didn't observe how 'normal' people are and therefore I developed a poor self image. In some places I was accepted and cherished because of my looks, while in other places I was put down because I didn't fit in. This gave rise to an identity that was never fixed. I saw myself as always somewhere in between and didn't know exactly who I am. As I've grown older I have understood why people act in different ways in different cultures. I learned that actually many people have multiple identities, and that this is normal.

Gerard

I had a really beautiful connected relationship. At one point it started to go in the wrong direction. She started to be really jealous and possessive and gradually I lost my freedom. I didn't felt good in the relationship but I didn't end it as I still loved her and hoped things would change. I did not know how to confront this toxic relationship. Despite loving her, I ended the relationship and now I know that I will not let this happen again. I know that I want my relationships to be healthy with freedom on both sides.

Karmen

I understood how lonely I actually was, I ran away from not having someone, thinking I can do everything on my own. I know there is no puzzle piece that is missing from me. I am already whole. But I still have to understand the necessity of people around me. They are the guides who lead me the way to find my true self.

↑ GERARD
Hispaania
Spain

↗ KARMEN
Eesti
Estonia

Khaled

Põgenesime perega riigist hirmu tõttu. Me ei põgenenud sellepärast, et seal on sõda, vaid seetõttu, mis sõda on endaga kaasa toonud. Minu tütar vajab arstiabi. Meie riik ei saanud seda pakkuda, ka naaberriigid mitte, ja nii olime sunnitud tulema Euroopasse. Pere on mulle kõige tähtsam. Tulime siia, et saaksime usaldada tütre heade arstide kätte.

Ola

Me põgeneme alati millegi eest ja proovime leida midagi uut. Arvan, et see, mille eest mina põgenen, on mu bipolaarne häire, mis mind omamoodi defineerib. See on osa minust, kuid samal ajal on sellega raske elada. See on põhjus, miks ma elasin Prantsusmaal, Hispaanias, osalesin Erasmuse programmis ning otsisin teisi võimalusi, et oma kodumaalt lahkuda. Ma proovin põgeneda. Põgeneda nende emotsioonide eest, mis mind valdavad kodus, kus ma ei suuda oma bipolaarset häiret kontrollida. Nii et jah, ma põgenesin kõige eest, mis selle probleemiga kaasneb: olla ühiskonna poolt tembeldatud „hulluks".

Kuid siis ma mõistsin, et see on minu tugevus, mitte nõrkus. Julgustasin ennast jagama oma probleemi ja sellest kõigiga rääkima. Mõnikord teeb see olukorra paremaks, mõnikord halvemaks. Alati on palju probleeme, millega ma pean tegelema. Kuid kõigil on palju probleeme, millega neil on vaja tegeleda.

Alan

Põgenesin lahkuse eest enda sees ja mingil määral teen seda siiani. Olen lahke kõige vastu, mis mind ümbritseb. Kuid mõnikord annab see tagasilöögi ja inimesed kipuvad mu headust ära kasutama, ise midagi tagasi andmata. See on teinud haiget ja olen proovinud mitte nii heatahtlik olla. Nüüdseks olen mõistnud, et lahkus on osa minust ja pole tähtis, kas inimesed kasutavad seda ära või mitte – ma jagan seda kõigest hoolimata.

Karolin

Ma põgenen oma tumeda külje eest. Selle eest, kes ma tegelikult olen. Soovin näha ainult häid külgi, mis mul on, nägemata endas halba.

Olen tähele pannud, et unustan ja kustutan ebameeldivaid juhtumisi, kus minuga käituti või mina olen käitunud teistega ebaõiglaselt. Või kui olen kellelegi haiget teinud, justkui näideldes, et seda ei olegi olnud. Teistel juhtudel tulen välja vabandustega, miks olen kuidagi halvasti käitunud, ja veeretan süü kas kellelegi teisele või mõnele juhtumile, et ma ei peaks probleemiga sisemiselt tegelema.

Tunnen, et ma kardan näha seda, kes ma tegelikult olen. Kuni suudan silmitsi seista oma terviklikkusega, kuni põgenen oma varjupoole eest, olen ainult tükike endast. Ma ei ole tervik.

Khaled

I fled the country with my family because of fear. I can't say it was only because the war, but because of the conditions. My daughter needed medical assistance that was not available in my country or in any neighbouring countries so we were forced to come to Europe. As my family is the most important thing to me, we came here so that my daughter could be in the hands of good doctors.

Ola

We are always escaping something and trying to find something new. I think what I'm running away from is my bipolar disorder, which has defined me somehow. It is part of me, but at the same time it is so hard to live with this. So that's why I have started to leave the country to go to France, to Spain, to do Erasmus and look for other things. It is because I am trying to escape. Actually escape my home, where all my emotions are and where I cannot control my bipolar disorder. So, yeah, I think I was escaping everything that comes from this shit, like being a crazy person in society.

But then I realised that this is my strength, my power. So I started to talk about it to everyone and encourage myself somehow. But you know, sometimes it is better, sometimes it makes it worse. "There's always a lot of shit to work on, but everyone has a lot of shit to work on."

Alan

I was escaping from the kindness I have inside me and in some ways I'm still doing it. I feel kindness towards everything and everyone and have lived by this. However it has backfired many times as people sometimes try to take advantage of me. At some point I didn't want to be kind to people anymore as I saw people don't appreciate it and I got hurt. But I have realised that I just can't act any other way – it is part of who I am. It is not important if people mirror the kindness to me, I still spread it.

Karolin

I'm running away from my dark side. I am afraid that it is too dark and I will not love myself if I truly see who I am.

Therefore I am intentionally forgetting or blocking my bad memories, memories of when I have done something bad or hurt somebody, or when I didn't face them of face my full being. Sometimes I make excuses to myself, like it wasn't my fault or I couldn't do anything about it, just so that I can leave it there and not deal with it. Just because I am afraid.

I don't only do good things, but also bad, and only by facing up to both sides can I be full. Until I am ready to face this fullness, while I run away from my dark side, I will only be half of what I am. I'm still not yet my true self.

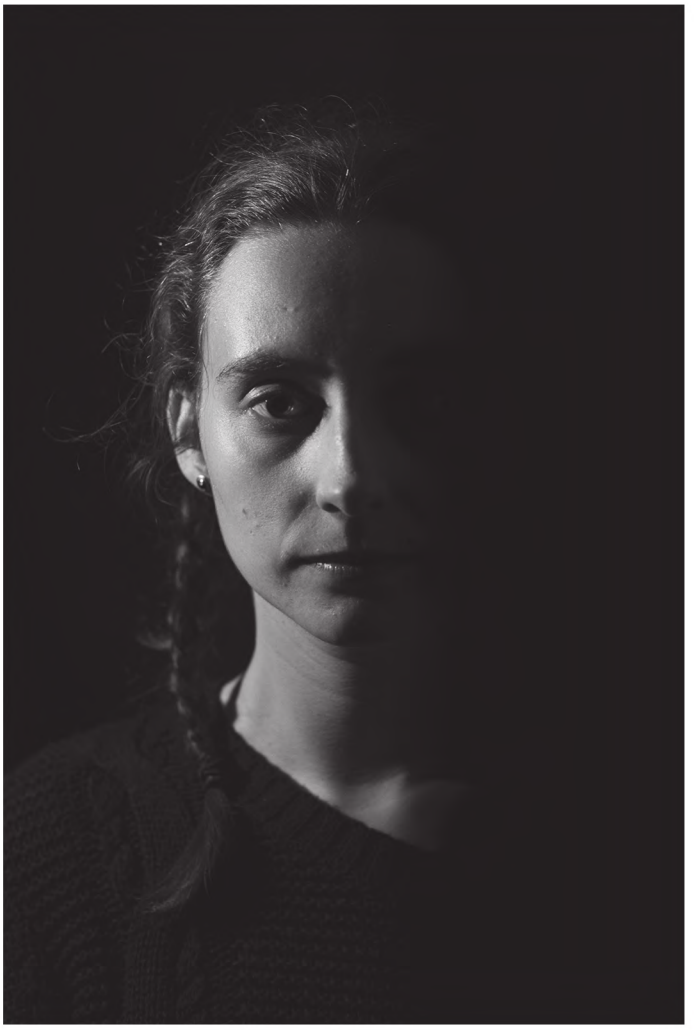

↑ KHALED
Süüria
Syria

↗ OLA
Poola
Poland

Juliá

Proovin põgeneda oma isa poolt peale surutud agressiivsest maskuliinsusest. Näen teda iseendas ja see tekitab minus vastuolu, sest tahan ennast sellele vastandada. Mul on raske hoida suhteid vastassooga ja naisi mõista, sest mu ainus meeseeskuju ei austanud vastassugu. Ma ei aktsepteeri seda ja proovin iga päev põgeneda selle mehe eest iseendas. Nüüd elan vaba, anarhistliku armastuse nimel ja püüan leppida isalt pärandatud osaga iseendas.

Kristiina

Proovisin pääseda oma naiselikkusest. Tundsin, et isa aktsepteeris mu vendi rohkem. Mind jäeti pidevalt üksi, tundsin end mahajäetult, nähtamatuna. Surusin need tunded alla, kuid valu jäi alles. Kaua aega ei suutnud ma väljendada tundeid, mis oleksid mind näidanud nõrgana. Pärast aastatepikkust põgenemist otsustasin oma vaimse kiskjaga silmitsi seista.

Áron

Minu side iseendaga on pidevas muutumises. Kui usaldan end, on see tugev, kui kuulan teisi, siis on nõrk. Tunnen, et alati on midagi puudu, et miski takistab mu heaolu. Olen seadnud endale ja kõigele, mida ma saavutada soovin, väga kõrged standardid.

Ma põgenen enda usaldamise, aktsepteerimise ja lahtilaskmise eest. Põgenen mõtte eest, et see on okei, kui mul ei ole kõigile ja kõigele energiat.

Kui keskendun oma kuvandi loomisele teiste silmis, siis tunnen sisimas, et see ei ole õige, sest ma ei tee seda enda, vaid teiste jaoks. Isegi kui vahepeal suudan saavutada tugevama sideme iseendaga, ei suuda ma põgeneda soovist teisi abistada, et neile meeldida.

Antonio

Kui vanemad sind toetavad, on kerge uskuda, et suudad saada oma parimaks versiooniks, aga kui nad seda ei tee, siis on kõik keerulisem. See on minu lugu: mul on raske endasse uskuda.

Kui olen täiesti üksi, tulevad kõik lapsepõlve hirmud tagasi ja ainuke asi mida soovin, on neid mitte uuesti läbi kogeda. On vajalik otsida lahendust ja see lõpuks ka leida, aga kui oled haiget saanud, tahad minna teises suunas. Valu on alati olemas, isegi kui sa seda ei tunnista.

Juliá

I am trying to escape from the idea of violent masculinity imposed on me by my father. I see him in myself, but it is rather a contradiction as I don't want to be like him and I defend myself from it. This has made it difficult for me both to maintain relationships with women and to understand them because I have learned from my only male reference, a violent man. I don't want to accept that I am like my father and I try to escape this kind of man in me every day. Now I live with an attitude of free, anarchist love and try to accept my father inside me, try to accept his paternal legacy.

Kristiina

I tried to escape my femininity. I have always felt that my brothers were more accepted by my father. Since I was constantly left alone, I felt abandoned, unseen, and I supressed these feelings. But the pain has stayed within me. For a long time I did not allow myself to show emotions that could make me appear weak. Now, after years of running away from the problem, I decided to face my mental predator.

Áron

The connection with myself changes constantly. I feel like something is always missing and this prevents me from being comfortable with myself. I have really high standards for myself and what I want to achieve in my life.

I am running away from letting go, from accepting and trusting myself. Escaping from the thought that it is okay not to have energy for everything and everyone.

When I try to build my image in others' eyes, I feel that I don't actually want to do it, because I'm not doing it for myself but for others. Even though I am closer to being who I am, I never actually escape the obligation I feel to help and please others, I always go back to it.

Antonio

If your parents support you, then it is easy to believe that you can become the best version of yourself, but when they don't, it is rather difficult. This is my case. It is hard to believe in myself.

Now, when I'm alone, all the fears I had as a child, come back and the only thing I can think of is how I do not want to experience this again. It is necessary to find a solution to cure yourself, but if you're hurt, you just want to go towards the other side. The pain is always there, even if you can't see it.

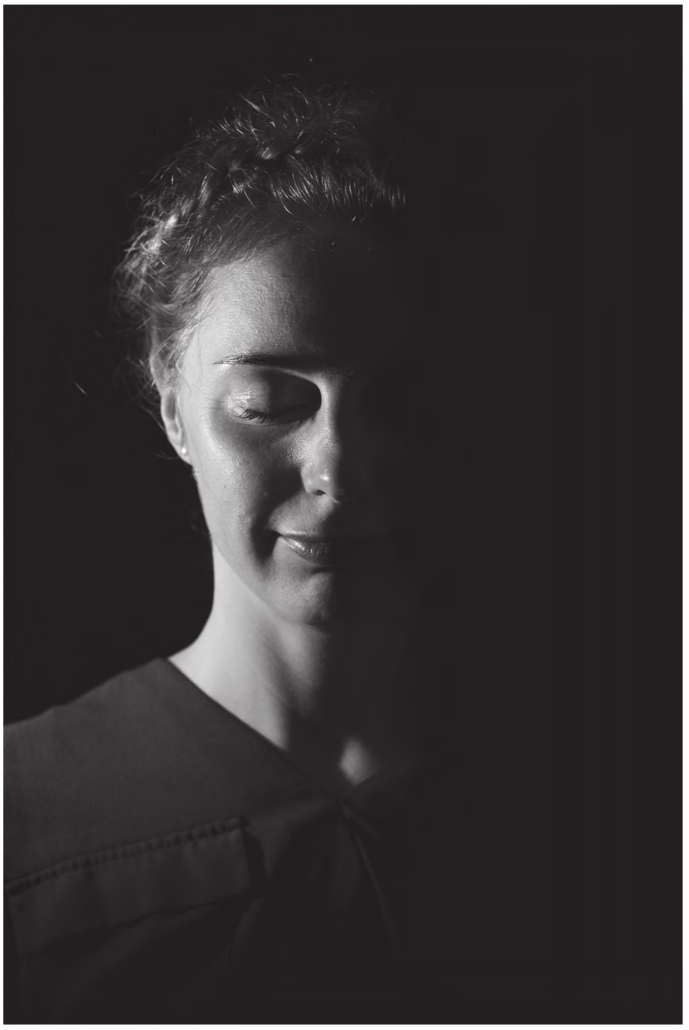

↑ ALAN
Prantsusmaa
France

↗ KAROLIN
Eesti
Estonia
Foto: Kristiina Kiidma

↑ JULIÁ
Kataloonia
Catalonia

↗ KRISTIINA
Eesti
Estonia

↑ ÁRON
Ungari
Hungary

↗ ANTONIO
Hispaania
Spain

EMPIRE II. Ärevusajastust Jumalamänguni

EMPIRE II. FROM THE AGE OF ANXIETY TO PLAYING GOD

Triinu Soikmets

Lühifilmiprojekti „Empire II" esitleti esmakordselt möödunud aastal Veneetsia biennaalil Suurbritannia satelliitprogrammi raames ja see on sellest ajast tuuritanud üle maailma. Projektis osaleb ligi sada kunstnikku: skulptorid, maalijad, õpetajad, filosoofid, fotograafid, performancekunstnikud, filmirežissöörid, arhitektid ja disainerid. Tänavu juunis esitlevad nad oma fotoinstallatsiooni Haus Galeriis ja performance'it Tallinn Art Weeki programmis „Mängides Jumalat? Inimkonna tulevik".

Installatsiooni tarbeks loodud mustvalget fotoseeriat esitletakse ridadena nagu analoogfoto negatiive, kaader kaadri kõrval, misläbi laiendatakse materiaalselt ja kontseptuaalselt filmirulli ideed. Iga kunstnik teeb ühe imaginaarse stoppkaadri filmist, mida ei eksisteeri. Filmid, mida pole tehtud, mida võidakse teha või mis ei näe kunagi päevavalgust, on üks viis mängida jumalat. Tegeliku täispika filmi tegemise asemel oli autoritel võimalus oma visioon realiseerida pelgalt ühe kaadriga. Nendest monokaadritest koosnev komplekt avaldatakse hiljem Saksamaal raamatuna, mis pühendatakse hiljuti siitilmast lahkunud grupiliikmele Danny Pocketsile.

Üks kunstnikest, grupi kuraator Vanya Balogh mõtiskleb: „Minule on idee jumala mängimisest abstraktne. Me kõik teeme seda, proovime teha, kuid kes see jumal üldse on ja miks me tema poole püüeldes nii tihti põrume? Vahel on see lausa koomiline!" Kunstnikud sukelduvad fantaasiasse millestki, mida pole olemas, mis on puudu, mis võib olla kestev lugu nende peas, nagu paljud asjad, mis luuakse sotsiaalmeediat ja tehnoloogiat kasutades oma virtuaalsete valduste hõivamisel. „Empire II" tegeleb taolise uue maailmaga tasanditel, mis on täis ärevust, hirme ja pingeid, aga kuhu on sadestunud ka entusiasmi, erutust ja kirge eelseisvate ja ebakindlate aegade suhtes, olgu selleks siis transhumanism, tehnoloogiline hüpe, kosmosereisid või jumalaks kehastumine.

„Empire II" on Haus Galeriis avatud 12.–30. juunini.

EMPIRE II was a short-film project devised for Venice Biennale last year as a British satellite show that has since been touring around the world. The group behind the project consists of nearly 100 artists: sculptors, painters, educators, philosophers, photographers, performance artists, filmmakers, architects and designers. In June they will present EMPIRE II as photo installation at Haus Gallery and participate in the Tallinn Art Week program Playing God? The Future of Humanity.

Black and white photographic works produced and crafted for this occasion are presented in a row almost like a negative filmstrip, one next to another, somewhat extending materially and conceptually the idea of the films we see on the reel. The artists were directed to create an imaginary film still of a movie that does not exist. Films that have not been made, could be made or will never see the light of the day are a way of playing God. Instead of actually making that film, this project gave artists the opportunity to fulfil that vision through the photographic image. This set of mono images will feature in a new book, dedicated to recently departed artist Danny Pockets, which will be published in Germany later this year.

One of the artists, and curator of the group, Vanya Balogh explains: "To me the idea of playing God is abstract. We do it, we try it, but ultimately who is God and why do we fail so often in reaching out to him? It is almost comical at times." Artists will dive into fantasy of something that is not there, that is absent, that could be some on-going movie in their heads, like many things we do today on social media and via technology as we enact our virtual domains. EMPIRE II deals with this new world on different levels, full of anxieties, fears and pressures; a world that is also precipitated by our enthusiasm, excitement and passion for the impending but uncertain times ahead, be it transhumanism, tech advances, space travel, or why not incarnation as God.

EMPIRE II will be on display at the Haus Gallery from 12th to 30th June.

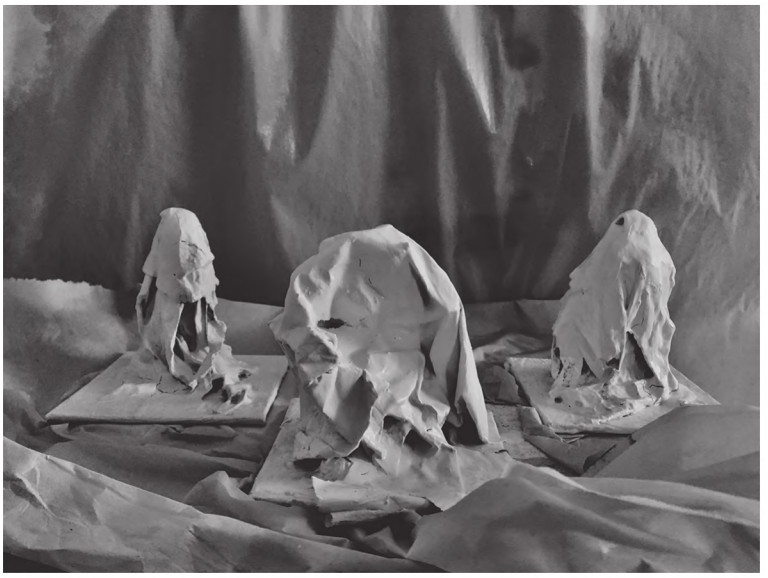

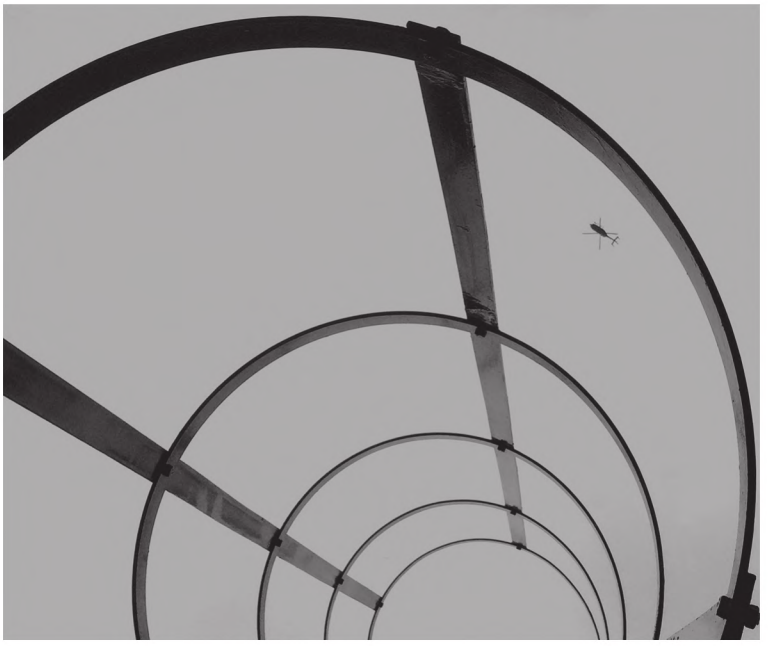

↗ Ash Fitzgerald
Golem Gods

↗ Gzillion Artist
Wirley Bird. Rescue from Above

→ Glenn Fitzy Fitzpatrick
Clean Getaway

Mälu kui muuseum

MEMORY AS A MUSEUM

Fotod ja tekst / Photos and article: Ülo Pikkov

Meie mälu võib mõnes mõttes võrrelda kunstimuuseumiga, mis on tavaliselt tohutu monstrum-labürintmaja, kus ripuvad seintel pildid. Nii muuseumi kui mälu puhul ei ole tegemist sugugi vaid staatilise näitusepinnaga, vaid pidevalt muutuva süsteemiga, kus muutuvad esitatavad objektid ja nende rõhuasetused. Väljapanekud küll vaheldu-vad, kuid alati vaadatakse ajas tagasi, arhiveeritakse minevikku.

Aja jooksul pildid vananevad, nii mõnegi muuseumiseinal rippuva pildi pinnale on tekkinud praod, aeg muudab ja täiendab järjepidevalt iga pilti. Sarnane on olukord ka meie mälu seinal: ka seal on palju pilte, mis aja jooksul tuhmuvad ning teinekord sootuks haihtuvad. On küll üksikuid erandeid nii muuseumis kui meie teadvuses, kus aegajalt mõned pildid restaureeritakse ning pildi algne sära ja detailirohkus taastub, kuid valdavalt toimub piltide aeglane hävinemine – aeg ka lagundab järjepidevalt iga pilti!

Kuidas aga üldse satuvad pildid muuseumisse ja meie teadvusesse? Kuidas saab ühest pildist (või autorist) väljavalitu ja teisest mitte? Kas piltide väljavalimine on kuidagi loogiliselt seletatav või on see pigem juhuslik protsess? Nii näiteks ei mahu enamasti naivistidest kunstnike tööd muuseumidesse, kuid naivistist maalikunstnik Rousseau on jällegi väga kõrgelt hinnatud nii muuseumides kui kuulsates oksjonimajades. Miks just Rousseau ja mitte mõni teine naivist ...?

Keegi ei tea täpselt, miks mingid pildid osutuvad väljavalituks ja teised jällegi mitte, kuid kindel on see, et väljavalimine annab neile piltidele väga erilise ja privilegeeritud staatuse: nad hakkavad kirjeldama reaalsust, looma trende ning seeläbi mõjutama ka paljusid tulevikku kujundavaid otsuseid.

Huvitav sarnasus nii muuseumi- kui mälupiltidega on ka see, et tihti on mõnest perioodist säilinud väga vähe pilte ja siis saavad need, mis säilinud, väga oluliseks, kogu perioodi iseloomustavaks. Need üksikud pildid võivad oma mõjult ja mentaalse formaadi poolest muutuda väga suureks ja ülemütologiseerituks. Nii ei ole meil oma varasest lapsepõlvest palju mälestusi, kuid need, mis on, ning eriti nende mälestuste meeleolu ja tonaalsus, laienevad sageli kogu lapsepõlvele. Sarnane on lugu fotodega meist: esimesed sünnipäevad,

Our memory can in some respects be compared to an art museum, which is usually a huge monster maze house with pictures hanging on the walls. For both museum and memory, this is not just a static exhibition space but a constantly changing system where the objects to be displayed and their emphases change. The displays do change, but they always look back in time, archiving the past.

Over time, pictures get old, cracks emerge on the surface of some of the pictures on the museum wall, and time constantly changes and complements each image. The situation is similar on our memory wall; there are also many pictures that fade over time and sometimes disappear completely. There are some exceptions, both in the museum and in our consciousness, where some of the pictures are sometimes restored, and the original glow and richness of detail are reinstated, but the predominant phenomenon is the slow destruction of the pictures – time constantly decomposes every picture.

How, then, do pictures end up in a museum and in our consciousness? How will one picture (or author) become the chosen one and another not? Is there some kind of logical explanation for choosing images, or is it rather a random process? For example, the works of naive artists do not usually end up in museums, although the naive painter, Rousseau, is highly regarded both in museums and in famous auction houses. Why Rousseau and no other naive artist?

Nobody knows exactly why some pictures turn out to be the chosen ones and others not, but it's certain that being chosen gives them a very special and privileged status – it will start describing reality, creating trends, and influencing many decisions that shape the future.

The interesting similarity with both museum images and memory images is that there are very few pictures that have been preserved from some periods; those that have survived become very important, characteristic of the entire period. These single images can become very large and over-mythologised by their influence and mental format. Thus, we do not have many memories of our early childhood,

Ülo Pikkov

esimene koolipäev. Nende üksikute ja tihti veidi juhuslike ülesvõtete õhustik hakkab modelleerima meie mälestusi ning aja jooksul peegeldama palju laiemat ajaperioodi.

Traumad ja traumeerivad mälestused kirjeldavad tihti terveid ajajärke, ka neid, mida nad algselt ei puudutanud. Traumeerivad kogemused võivad vallutada kogu meie mentaalse ruumi, kus üksik ebaterve või vägivaldne juhtum võib asuda domineerima tervet lapsepõlve või lausa kogu elu.

Teinekord esineb ka piltide hävitamist. Hävitada saab nii pilte kui mälestusi, esimesi eelkõige füüsiliselt, teisi mitmesuguste psühholoogiliste harjutuste ja meditatsioonide abil, tavaelus kasutatakse selleks küll pigem alkoholi. Kuid mis jääb alles hävitatud pildist? Kas üldse pilti saab täielikult hävitada? Kindlasti saab väita, et igast hävitatud füüsilisest pildist jääb vähemalt mingiks ajaks alles teadmine kunagi eksisteerinud kujutisest ehk mälestus. Enamasti aga hävitataksegi pilte, et hävitada mälestusi. Ent kui hävib ka mälestus, kas siis ei jää enam midagi alles? Või siiski. Kas mitte mäluseinalt eemaldatud pildid ei jäta endast maha arme ning süümepiinu? Mõelge kas või hetkedele, mida olete proovinud unustada, kunagi kogetud häbile või alandusele. Fotoalbumile, kust on välja rebitud kõik pildid …

Hävimine on pigem kurb ja valus, kuid see võib olla esteetiliselt ka väga ilus. Esteetiline ilu seisnebki tihti objekti õrnuses, juba alanud hävingus, olgu selleks siis kaduv noorus või laual närbuv lillebukett.

Nii pärispildid kui mälupildid on loodud emotsioonide aktiveerimiseks ja seni, kuni need pildid on kas või osaliselt alles, isegi vaid vaevu aimatavad, on alles ka neid peegeldavad emotsioonid. Emotsioonid ja kujutis on omavahel alati tihedalt seotud justkui ühendatud anumate printsiibil: mida vähem loetavaks jääb kujutis, seda tundlikumaks muutuvad emotsioonid.

but the ones we do have, and, in particular, the mode and the tonality of these memories, frequently extend over the entire period. It is the same way with the photos of ourselves: the first birthdays, the first day at school – the atmosphere of these single and often somewhat random shots will start shaping our memories and over time will reflect a much wider period of time.

Traumas and traumatic memories often describe entire eras, including those that they did not initially touch. Traumatic experiences can conquer all of our mental space where a single unhealthy or violent incident can dominate the entire childhood or even an entire life.

Sometimes, too, both images and memories can be destroyed. The former mainly physically, the latter by going through various psychological exercises and meditations – the truth is, in reality, often alcohol is used for that purpose. But what remains of the destroyed image? Can an image be completely destroyed? Certainly, it can be argued that from every destroyed image, the knowledge of the once existing image, that is, memory, remains at least for some time. As a rule, however, images are destroyed to destroy memories. But if memories are destroyed, will nothing be left? It is not the case that images removed from a memory wall leave behind scars and pangs of conscience? Think of even the moments you have tried to forget, shame or humiliation experienced long ago. A photo album with all the pictures torn out…

Destroying is rather sad and painful, but it can also be aesthetically very beautiful. Aesthetic beauty often lies in the delicacy of the object, the destruction that has already begun, be it disappearing youth or a withering flower.

Both real images and memory images are designed to activate emotions, and as long as these images are, even partially, there, even though barely perceptible, the emotions reflected in them are also there. Emotions and images are always tightly interconnected as if connected according to the principle of communicating vessels – the less readable the images, the more sensitive the emotions.

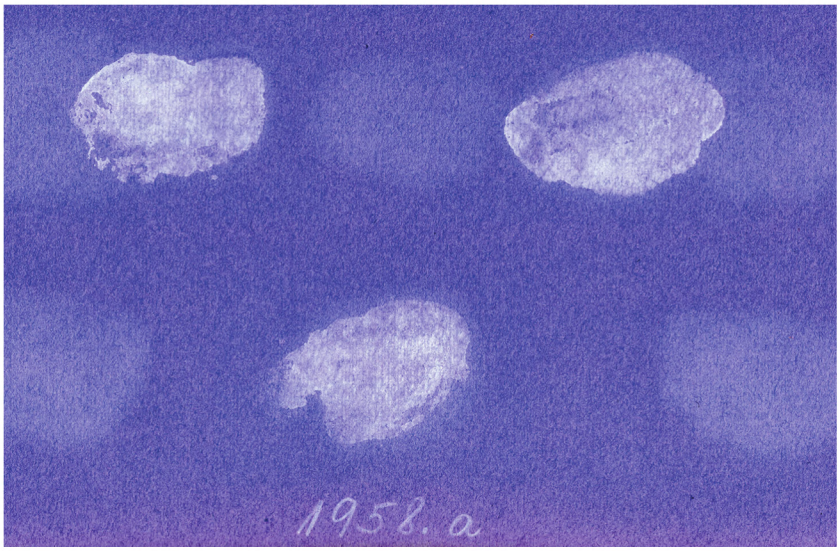

Ülo Pikkov

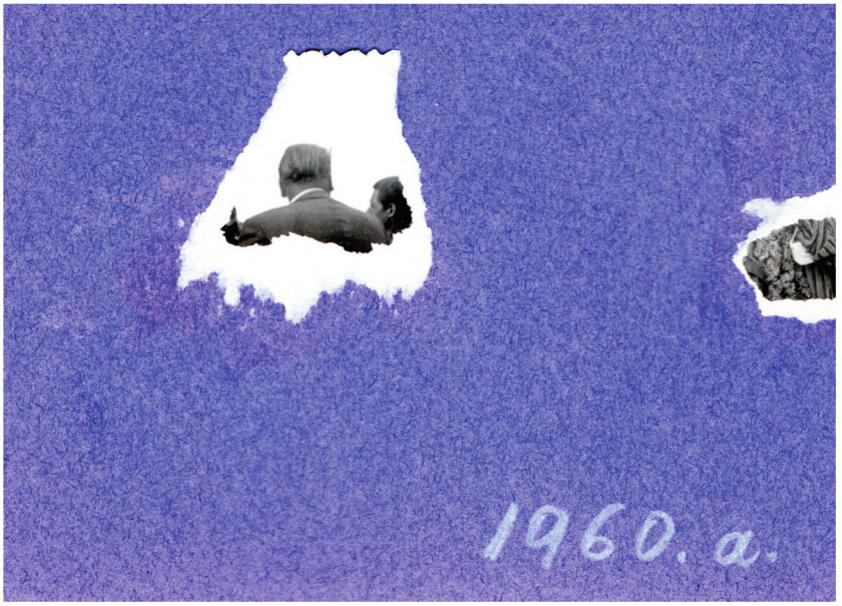
1960. a.

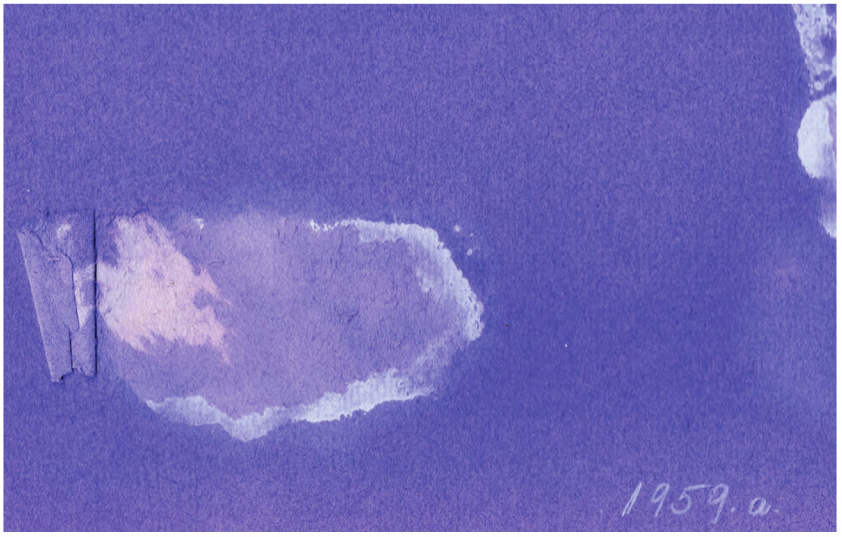
1959. a.

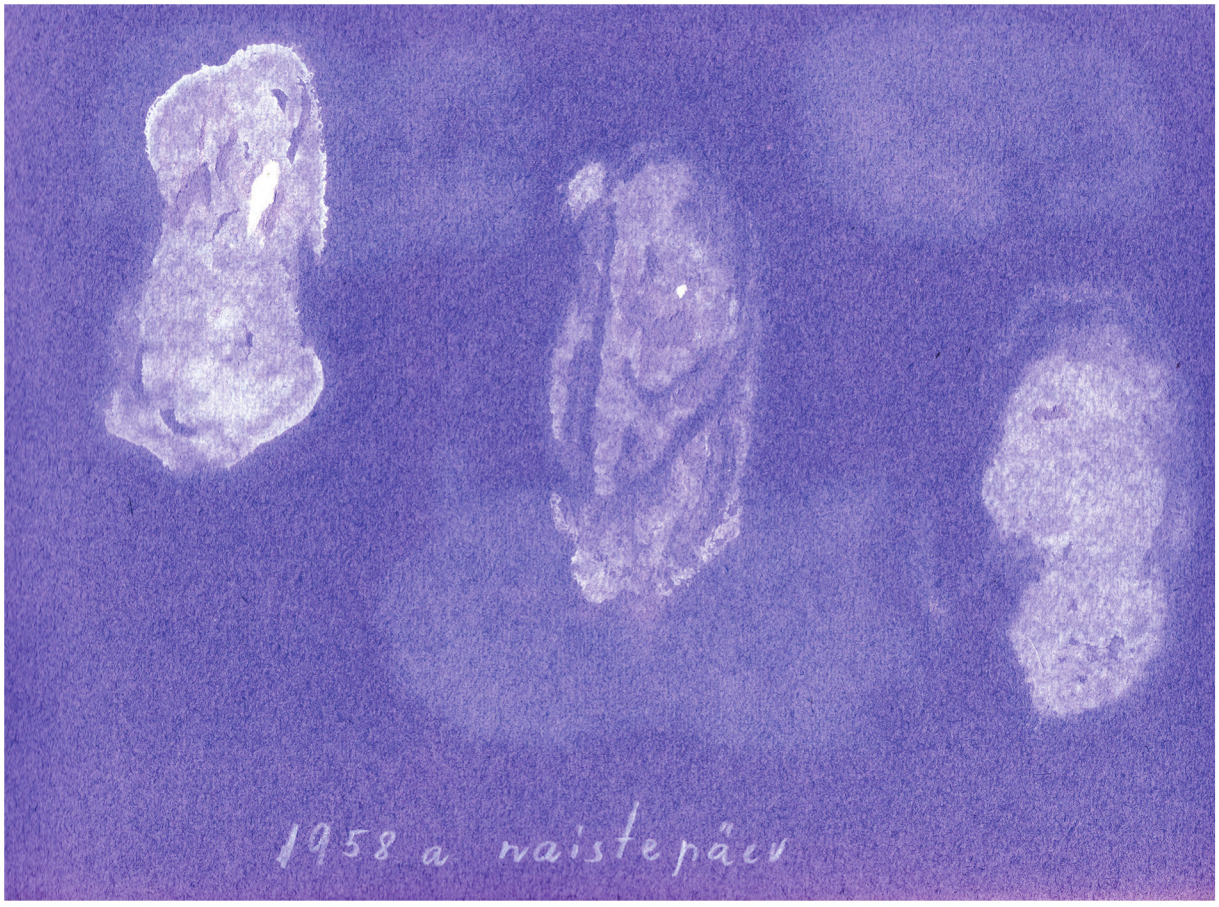

Ülo Pikkov

Fotograafiline arheoloogia

PHOTOARCHAEOLOGY

Tanel Verk

20. sajandi algusest saadik on fotograafia kasutamine üle maailma laienenud ja muutunud peaaegu kõigile kättesaadavaks. Järjest enam on tekkinud pildistajaid ning aina laiemalt on seotud fotograafiat erinevate eluvaldkondadega. On loomulik, et tänapäevani jõudnud kultuurkiht sisaldab ka fotograafilist materjali.

Arheoloogia on ajalooteaduse haru, mis uurib muististe põhjal ühiskonna ajalugu. Ehkki traditsiooniliselt üsna esemekeskseks peetud, pole arheoloogia juba ammu pelgalt kivikirveste või nooleotste liigitamine. Minevikku on jäänud ka arusaam, et arheoloogid uurivad ainult neid ajalooperioode, mille kohta muud infot (näiteks kirjalikke allikaid) teada ei ole. Tänapäeval on olemas nii kesk- kui uusaja arheoloogia, samuti võib teine maailmasõda või tänapäeva inimenegi oma tarbimisharjumustega olla arheoloogilise uurimise objekt.[1] Fotograafilist arheoloogiat ehk fotoarheoloogiat võib pidada protsessuaalse arheoloogia[2] alamliigiks, mis käsitleb leidudena avastatud fotograafilisi objekte. Sealhulgas fotoaparatuuri, mitmesuguseid fotomaterjale ja fotosid. Heades tingimustes võib orgaanilist materjali kandev paberfoto edukalt säilida, rääkimata metallkonteineris olevast sünteetilisest nitrofilmist või soojustatud pööningul seisvast klaasnegatiivist.

Fotograafilist materjali võib leida ka ekstreemsematest tingimustest. Juhuleiud annavad meile aimu fotomaterjalide kasutusest, selle säilivusest ning kultuuriloolisest kontekstist.

Fotoarheoloogiaga hakkasin tegelema juhuse tahtel, kui minu kätte sattus kaks maa seest välja kaevatud filmirulli. Ehkki negatiivi sealt saada ei õnnestunud, hämmastas mind fakt, et midagi sellist üldse võimalik on. Mind võlusid need fotoesemed iseenesest ning asjaolu, et „pehkinud", kuid säritatud filmirullis on potentsiaalsed fotod olemas ja tegu on justkui ajakapsliga, mida avada pole võimalik.

Aja jooksul on lisandunud veel erinevaid leide ja mõnel juhul olen oma uurimusega ka kaugemale jõudnud. Olemasolevat materjali interpreteerin pigem loomingulise kui teadusliku teemana. Kirjeldused sarnanevad teadlikult Vello Lõugase arheoloogiliste inspekteeringutega[3], sisaldades reaalseid fakte nii palju kui võimalik.

Since the beginning of the 20th century the use of photography has expanded worldwide and has become accessible to almost everyone. More and more photographers are emerging, and photography has become more and more involved in different areas of life. It is natural that the cultural layer that persists to this day also includes photographic material.

Archaeology is a branch of history, which studies the history of society on the basis of artefacts. Although traditionally considered quite object centred, archaeology has long been not merely a classification of stone axes or arrowheads. The perception that archaeologists only investigate periods of history for which there is other information (for example, written sources) is also now a thing of the past. Today there is the archaeology of both the Middle Ages and the modern period, as well as World War II; even the contemporary human being and their consumption habits can be the subject of archaeological research.[1] Photographic archaeology, or photoarchaeology, can be considered a subcategory of processual archaeology[2] which treats photographic objects as artefacts. This includes cameras, various photo materials, and photos. Under good conditions, a paper photo that carries organic material can be successfully maintained, not to mention synthetic nitro film in a metallic container or glass negatives in an insulated attic. Photographic material can also be found in more extreme conditions. Stray finds give us some idea of the use of photographic materials, their preservation, and cultural context.

I took up photoarchaeology by chance when I ran into two film rolls that had been dug out of the ground. I thought I would not manage to get a negative out of them; I was amazed by the fact that something like this is possible at all. I was fascinated by these photo objects in themselves and by the fact that a 'decayed' but exposed film roll contains potential photographs – they are like a time capsule that can be opened.

Over time, there have been all kinds of other finds. In some cases, I have even gone further with my research. I have interpreted the existing material as a creative rather than scientific topic. The descriptions are akin to Vello Lõugas's archaeological investigations[3], which are as factual as possible.

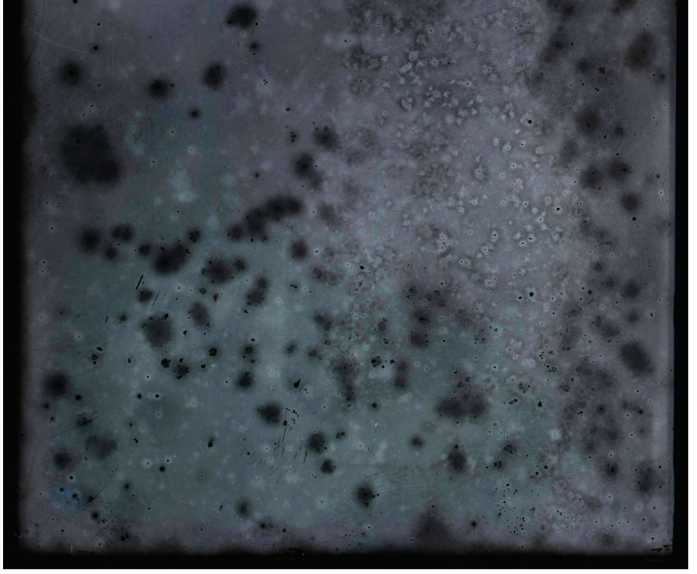

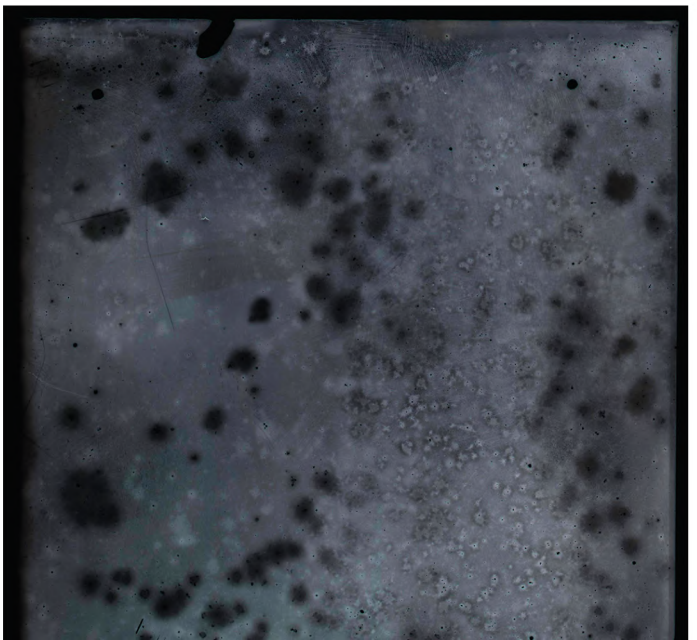

Tallinna Nurme tn
maja keldrileid. 2013

A find in a basement
on Nurme Street,
Tallinn 2013

Toila metsaleid 2015. aastal

Ida-Virumaa on Eesti arheoloogiliste fotoleidude poolest üks rikkamaid piirkondi. 2010. aastal leiti Vaivara kandist maapõuest kummeeritud kotikesse asetatud kaks keskformaatfilmirulli. Märkimisväärseim leid avastati 2015. aastal Toilast. Kaks kilomeetrit alevikust põhja pool männikuga piirnevalt seljandikult tuli liiva kaevamisel välja alumiiniumist kinofilmikassett. 1,3 meetri sügavusel puhta liiva kihis seisev fotograafiline artefakt pärineb Lääne-Saksamaalt (kasseti all poolil 1 mm kõrgune tekst Made in Germany).

Kinofilmikasseti leidja oli uudishimust tundmatu leiu alumise serva lahti muukinud, kuid avastades, et tegu võib olla valgust kartva fotomaterjaliga, selle kiirelt sulgenud. Hiljem selgus, et kasseti serva avamine emulsiooni siiski ei kahjustanud.

Sisse keritud filmiotsa põhjal võis oletada, et film on säritatud. Pärast põhjalikku dokumenteerimist avati kest ning plastpoolil olev nitrotselluloosfilm ilmutati viies etapis, kasutades erinevaid ilmutikontsentratsioone ning aegu, lisades ka looristusvastast ainet bensotriasooli.

Negatiivfilmi töötlemise järel ilmnes, et välimised filmikihid olid tugevalt kahjustunud, sisaldades vaid vähesel määral emulsioonijääke, seevastu sisemised olid säilitanud emulsiooni umbkaudu 40 protsendi ulatuses.

Tallinna Nurme tn maja keldrileid 2013. aastal

Suurel põlismändidega krundil, tänavajoonest eemal paikneval E. J. Kuusiku 1935. aastal projekteeritud funktsionalistliku esindusvilla keldrist avastati korrastustööde käigus 1930. aastatesse dateeritud plaatkaamera, mis tõenäoliselt pärineb Leningradi oblasti keskosast. Leiuga kaasnes ühepoolne klaasplaatidele mõeldud kassett, mis sisaldas säritamata 9 x 12 cm formaadis klaasnegatiivi. Teadaolevalt on saadud samast ka varem üksikuid juhuleide (peamiselt fotolabori tehnikat).

Kaamera restaureeriti 2014. aastal ning lisati puuduvad detailid, sh mattklaas ja objektiivi esilääts. Kassetis olev klaasnegatiiv ilmutati nõrgas metooli-hüdrokinooniilmutis. Kujutise tugev looristus ning hallitusest tingitud emulsioonikahjustus on iseloomulikud aastakümnetepikkusele fotomaterjali hoiustamisele ebastabiilsete niiskusolude ja temperatuuriga kohtades.

Peidikuleid Tartumaalt 2015. aastal

Emajõe põhjakaldast kahesaja meetri kaugusel tuli sauna vundamendi ehitusel 50 cm sügavusest leetmullakihist välja mitu 200-liitrist kütusevaati. Maaomaniku sõnul olid vaadid täis 1940. aastate olmeesemeid: riideid, dokumente ja igapäevaeluks vajalikke asju. Dokumentide põhjal määratuna kuulus peidik tollal Eesti aladel redutanud Saksa allohvitserile. Muude asjade hulgas oli ka fotoleide: esimene, mõõtude poolest 4,9 x 7,1 cm, oli asetatud anuma põhja,

Toila forest find in 2015

Ida-Viru County is one of the richest regions in terms of archaeological photo finds in Estonia. In 2010, two medium format film rolls placed in a gummed pouch were found near Vaivara. The most significant find was discovered in Toila in 2015. Two kilometres north of the town, on a ridge bordered by pine forest, an aluminium cine film cartridge was discovered while someone was digging some sand. The photographic artefact in a layer of pure sand at a depth of 1.3 m originates from West Germany (under the cartridge, on the spool, were 1 mm letter reading "Made in Germany").

Driven by curiosity, the finder of the cartridge had broken open the bottom edge, but having discovered that it could be light-sensitive, had quickly closed it. Later, it turned out that the emulsion had not been damaged.

It was assumed from the coiled end of the tape that the film had been exposed. After thorough documentation, the casing was opened and the nitrocellulose film on the plastic spool was developed in 5 different steps using different developer concentrations and times, including the anti-dichroic fogging agent benzotriazole.

After processing the negative, it turned out that the outer film layers were heavily damaged, containing only a small amount of emulsion residue, while the inner layers had maintained emulsion to the extent of about 40%.

A find in a basement on Nurme Street, Tallinn 2013

A plate camera dating back to the 1930s was discovered during clean-up work in the cellar of a grandiose villa on a large plot with old pine trees, located away from the street and designed by functionalist architect E. J. Kuusik. The camera probably originated from the central part of Leningrad Oblast. The find was accompanied by a one-sided glass cassette cartridge for glass plates containing a 9 cm x12 cm unexposed glass negative. It has been reported that individual stray finds (mainly photo laboratory equipment) had been found in the same place in the past.

The camera was restored in 2014, and the missing parts were added, including the matt glass and front element of the lens unit. The glass negative in the cartridge exhibited a weak metol hydroquinone developer. The strong fogging of the image and mould-induced emulsion damage are characteristic of decades of storing photographic material in places with fluctuating levels of humidity and unstable temperatures.

A cache in Tartu County, 2015

During the construction of the foundation for a sauna, several 200 litre fuel barrels were discovered in the soil at a depth of 50 cm, two hundred meters from the north

2015. a. maaparandustöödel metalkastist leitud taskukell ja portree (hõbeželatiinfoto, 6x9 cm)

Pocket watch and portrait (silver gelatin print, 6x9 cm) found in metal box during land improvement work. 2015.

→ Kaadrid 4,5x6 cm 2016.a. Nõmmelt, pööningult leitud keskformaatfilmirullst
Fotol 1 Nõmme suusahüppetorn enne 1940.a.
Fotodel 2, 3 Nõmme Glehni tähetorn enne 1940.a.

Frames from medium format film, 4,5x6 cm.
Found in Nõmme, Tallinn. 2016
1 Nõmme ski jump tower before1940
2, 3 Nõmme Glehn's Observatory before 1940

emulsioonipind vastu metalli, ja see kandis tugevalt tuhmunud kujutist inimese portreest. Samas oli ka teine, siksakiliste servadega suurem, 6 x 9 cm foto, mis annab aimu linnavaatest. Viimasel on näha järkjärgulist emulsiooni hävimist ülaservast allapoole. Alumises servas olevad kujutised hoonetest ja maastikust on arusaadavad, ülaservas leiab aset emulsiooni erosioon ning pragunemine ning kujutis on tuvastamatu. Foto tagakülg paljastab fotopaberi tootja ning nimetuse (AGFA-Lupex).

Pööninguleid Nõmmelt 2017. aastal

Leidub ka juhuseid, kus inspekteerida saab ainult leidu ennast. 2017. aasta kevadel leiti oletatavasti Nõmmelt tuvastamata maja pööningult saepuru seest keskformaatfilmirull ning paluti see ilmutada. Leidja oli kattepaberi avanud, kuid lootus jäi, et sisemised kaadrid ei ole valgust saanud. Pärast ilmutust selgus, et nitrotselluloospõhimikul negatiiv oli tugevalt looristunud ning sellel oli mitmesuguseid emulsioonivigastusi. Kohati solariseerunud (negatiivkujutis muutunud positiivkujutiseks) kaadrid mõõduga 4,5 x 6 cm olid äratuntavad, kujutades põhiliselt erinevaid Nõmme vaateid, muu hulgas suusahüppetorni ning Glehni tähetorni.

[1] http://www.arheoloogia.ee/arheoloogiast/

[2] Protsessuaalne arheoloogia (ka uusarheoloogia) on arheoloogia suund, mis uurib kultuuriprotsesse, tuginedes positivistlikule metodoloogiale ja süsteemiteooriale.

[3] Lõugas, V., Selirand, J. Arheoloogiga Eestimaa teedel. Tallinn: Valgus, 1989.

shore of the Emajõgi River in Tartu County. According to the landowner, the barrels were full of everyday objects from the 1940s: clothes, documents and household things. According to documents, the cache belonged to a German non-commissioned officer who was hiding out at that time in Estonian territory.

Among other things, there were also photo finds. The first, with dimensions of 4.9 cm x 7.1 cm, was placed at the bottom of the vessel, with the emulsion surface against the metal, and bore a strongly faded human portrait. In the same place there was a second, larger, photo 6 cm x 9 cm with saw-tooth edges that gives you the idea of a city view. The latter shows a gradual loss of emulsion from the top edge downwards. The images of the buildings and landscape on the lower edge are understandable, although the erosion and cracking of the emulsion at the top edge make the image unidentifiable. The back of photo reveals the manufacturer and the name (AGFA-Lupex) of the photo paper.

Attic find in Nõmme in 2017

Sometimes you can only inspect the find itself. In the spring of 2017, an unknown medium format film roll was supposedly found in Nõmme, in the dust in the attic of an unidentifiable house, and a request was made to develop it. The finder had opened the cover paper, but the hope remained that the film had been exposed. After developing, it turned out that the nitrocellulose-based negative was heavily fogged and had suffered various types of emulsion damage. Occasionally solarised (negative image changed to positive image) frames of 4.5 cm x 6 cm were recognisable, mainly showing different views of Nõmme, including the ski jump tower and Glehn Observatory.

[1] http://www.arheoloogia.ee/arheoloogiast/

[2] Processual archaeology (also called new archaeology) is the strand of archaeology that studies cultural processes, based on positivist methodology and system theory.

[3] Lõugas, V, Selirand, J. Arheoloogiga Eestimaa teedel. Tallinn: Valgus, 1989.

1

2

3

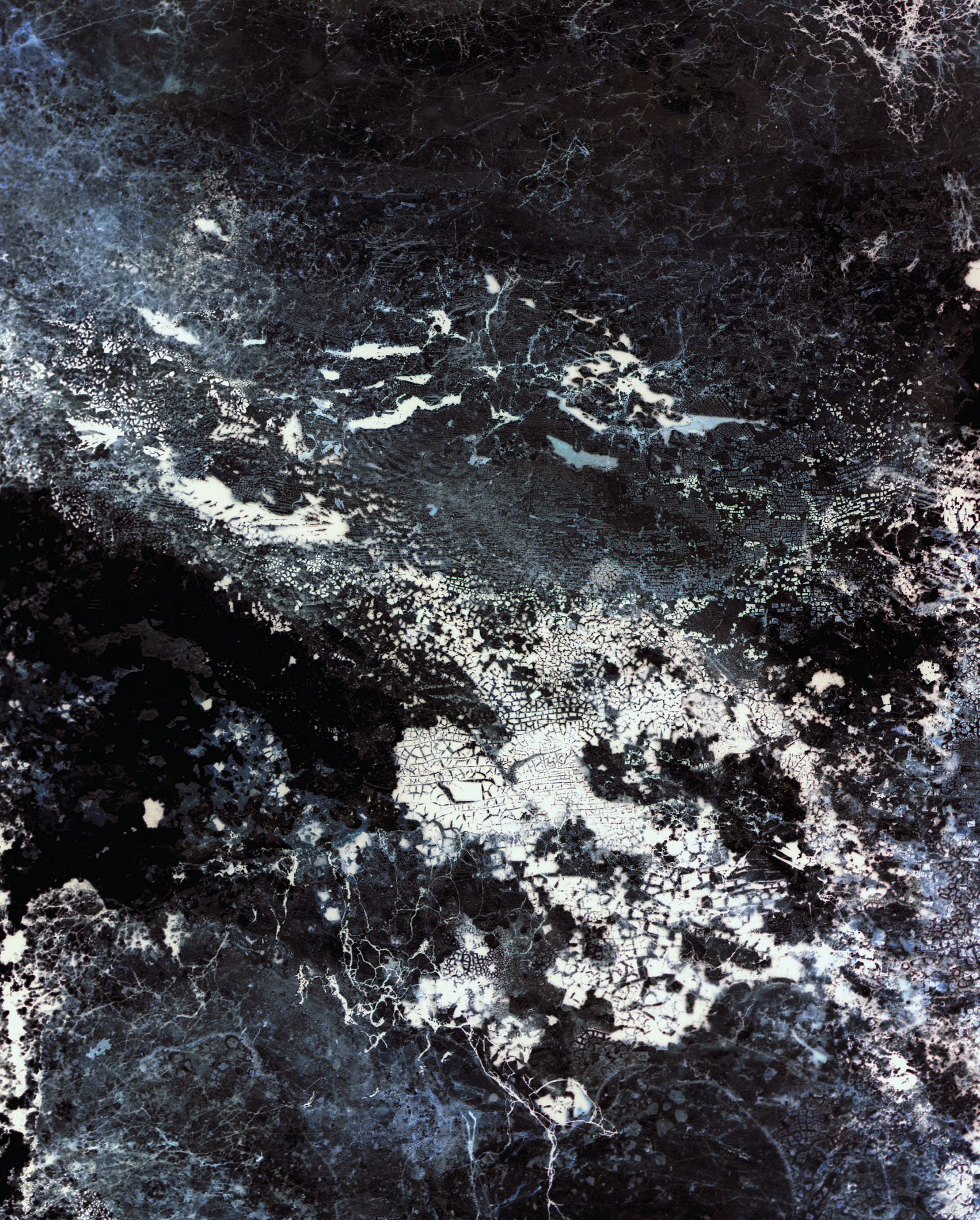

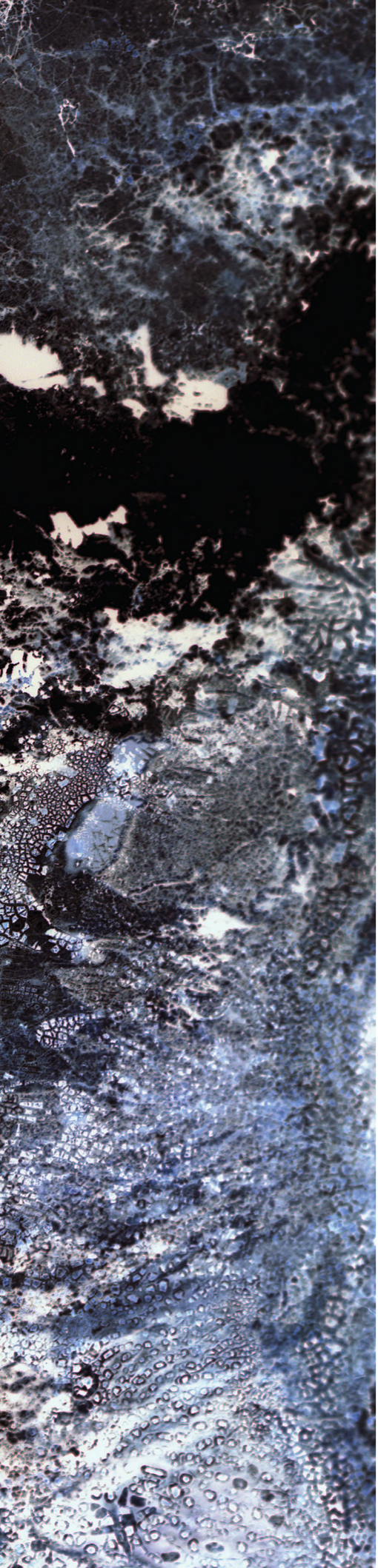

2016. a. Toilast, maapõuest välja tulnud kinofilmi rull ja nitrotselluloos põhimikul filmikaader (ilmuti: Rodinal)

Film roll and film frame on nitrocellulose substrate (developing agent: Rodinal). Found from earth, Toila, Estonia, 2016.

Ainus ja ainulaadne vana foto

THE ONLY AND UNIQUE OLD PHOTO

Ülar Linnuste
Fotod Ülar Linnuste erakogust / Photos from private collection of Ülar Linnuste

Paljud inimesed satuvad vaatama enda, vanemate või vanavanemate pildialbumeid enne esimest suurt juubelit, kui 50. eluaasta terendab. Siis hakatakse tihti mõtlema ka sugupuu koostamisele. Kui kätte satub foto, mil vanust 50, 60 või isegi 100 ja rohkem aastat, on hea, kui saab kelleltki küsida, kes on pildil. On õnnistus, kui keegi veel mäletab või on nimed isegi pildi taha kirjutanud. Samas võib pildi taha kirjutamine jätta korraliku jälje, kui pliiats oli kõva ja alus, millel kirjutati, liiga pehme. Muidugi on ka hullemaid olukordi, kus pildid on kokku murtud, nurgad purunenud ja suured tükid kadunud. Kas sellise fotoga saab veel midagi ette võtta? Saab küll! Olen nüüdseks sadu vanu fotosid digitaalselt restaureerinud, suurendanud ning näituste jaoks suurelt välja trükkinud ja raaminud.

Minugi lugu algas nii kui paljudel teistel: vanemal vennal lähenes 50 juubel ning mõtlesin, milline võiks olla üks tore ja emotsionaalne kink. Leidsin ema piltide hulgast pisikese, 8,5 x 5,5 cm foto, kus istume vennaga Aegviidus vanaema ja vanaisa vahel nende maja trepil (foto lk 39). Olime vennaga lapsest saati, nii suvel kui talvel, Aegviidus ema lapsepõlvekodus. Pildi taha oli pliiatsiga kirjutatud: „Suur tänu ilusate suvepäevade eest! Olly Raiend 1959. a." Üks suvitaja oli teinud meist pildi ja saatnud võõrustajatele tänutäheks. Skaneerisin pildi korralikult ja tahtsin vaadata, kui suureks seda teha saab. Kuna tolleaegsetel fotoaparaatidel oli Saksa trofeeoptika, mis andis hea kvaliteedi, ja minul olemas esimene laiaformaadiline fotoprinter, sain pildi plakatisuuruseks!

Vanadele klaasnegatiividele ja laifilmidele on tihti talletatud imeline kvaliteet, mis võimaldab mitme-, isegi kümnekordseid suurendusi. Sama võib saada kätte ka vanadelt fotopostkaartidelt. Pean siiski tunnistama, et kõiki pilte terviklikult taastada pole võimalik. Kuigi mõni perepilt võib olla ainus, mis lähedasest alles, võib juhtuda, et taastada saab seda vaid osaliselt.

Kuigi pean lugu korda tehtud fotodest, olen kuulnud ka teisi seisukohti: las olla vana, see just ongi ehtne. Eks igaüks teeb oma valiku. Minu silmis ei mõju tolmujäljed ja suuremad vigastused digitaliseeritud fotol esteetiliselt.

Many people find themselves looking at old photo albums of their parents or grandparents before the first big anniversary, with the 50th birthday looming on the horizon. Then they often start thinking about researching their family tree. If you come across a photo that is 50, 60 or even 100 or more years old, it's good if you can ask someone who is in the picture. It is a blessing if anyone still remembers or if there are even names written on the back of the image. However, writing on the back of a picture may leave a strong trace on the photograph. Of course, there are worse situations – pictures are folded up, the corners are broken or large pieces are missing. Is this photo really still good for something? Oh yes, it is. I have digitally restored, enlarged, printed in large dimensions and framed hundreds of old photographs for exhibitions.

My story started like that of so many others: my older brother was approaching his 50th birthday and I was wondering what might be a good and emotional gift. Among my mother's pictures, I found a small 8.5 cm x 5.5 cm photograph in which I and my mother are sitting between grandmother and grandfather, on the stairs of their house in Aegviidu (photo p. 39). My brother and I spent a lot of time, both in summer and winter, at my mother's childhood home in Aegviidu. On the back of the picture are the words "Thank you for the beautiful summer days! Olly Raiend, 1959." One of the summer guests had taken a photo of us and sent it to the hosts as a sign of appreciation. I scanned the image and was interested to know how much it could be enlarged. As the cameras of that time had German trophy optics, which ensured good quality, and I owned the first wide-format photo printer, I managed to print the photo at poster size.

It is often amazing what quality is stored in an old glass negative, allowing for multiple, even ten-fold, magnification. The same can be obtained from old photo postcards. However, I have to admit that it is not possible to restore all the images fully. Although some family pictures can be the only thing left of someone close to you, it can happen that they can be restored only partially.

Although I appreciate photos that have been restored, some people prefer to let them remain old as this is what makes

Luun tänu ilusate
tuletpäevade eest!
Olly Raeend
1959.a

Tasub mõelda ka nõukaaegsete värvifotode kordategemisele, kus säilinud vaid punakas kujutis. Uus väljatrükk Fine Arti paberil tagab pildi säilimise üle sajaks aastaks.

Kui hakkasime oma sugupuud uurima, tuli päevakorda vanavanaisa perepildi kasutamine uuringu avalehel. Kartongist alusele kleebitud pilt oli ajahamba puretud. Keegi oli vist püüdnud seda kartongilt kätte saada, et albumisse panna, kuid pilt läks mitmest kohast katki ja üks nurk kaduma. Ema teadis õnneks, kes pildil olid.

Üks noormees polnud pereliige ja kuna ette sai võe-

them genuine. I guess everyone can follow his or her own preference. For me, dust traces and larger damage in a digitised photo do not come across as aesthetically pleasing.

We should also start thinking about restoring Soviet photos, where often only a reddish image has been preserved. A new printout on Fine Art paper ensures image preservation for more than a hundred years.

When we began to investigate our genealogy, we considered putting great grandfather's family photo on the main page of the research. The picture had been pasted on a cardboard base

tud põhjalik töö, kadus ta pildilt. Vanatädi kleidimood sai vanavanaema kleidi järgi uuesti loodud. Suurem töö oli üle mitme inimese näo ulatunud rebimisjälje kaotamine, sest otsustasin ka selle pildi suuremalt välja trükkida.

and had become ravaged over time. Somebody had probably tried to get the photo off of the cardboard to put it in the album, but the picture was damaged in several places and one corner lost. Fortunately, my mother knew who was in the picture.

One young man was not a member of the family, and once we set about the work, he disappeared from the picture. The great aunt's dress fashion was re-created according to the great grandmother's dress. A more difficult job was to eliminate scratches across the faces of several people because I decided to print this image in a larger format.

Nele Inglisti paralleelmaailmad

NELE INGLIST'S PARALLEL WORLDS

Fotokollaažid Nele Inglist, küsis Kristel Schwede

Nele Inglist on ajaloolase haridusega noor naine, kes töötab Tallinna Tehnikaülikooli muuseumis koguhoidjana. Ta on oma Facebooki-sõpru ja sõprade sõpru juba mitu aastat rõõmustanud omapäraste fotokollaažidega, kus vana muuseumifoto mõnest Eesti linnast või maakohast on lustlikult või sümbolistlikult kokku sulatatud pildiga nüüdisajast. Pildid viivad vaataja kättpidi ajamasinasse, kuid jätavad ukse tänapäeva siiski avatuks.

Millal ja kuidas sai alguse paralleelmaailmade seeria?

Seeria sai alguse ajalooõpingute lõpul, umbes 2014. aastal. Koolitöö jaoks oli tihti vaja visualiseerida vana linnaruumi ning jalutasin sageli mööda tänavaid, vana foto näpus. Hiljem nägin internetis, kuidas üks fotograaf oli kokku sulatanud teise maailmasõja kaadrid tänapäevastega. Need avaldasid muljet ja otsustasin ise kodumaiste kaadritega katsetada.

Tehniliselt on kokkusobitamine kohati üsna tüütu töö ja ebaõnnestumine tavaline. Kui aga hästi läheb, on hasart kohe laes. Tulemus on muidugi samuti huvitav, kuid ilmselt jäin pilte edasi tegema protsessi paeluvuse tõttu. Tuleb leida sama koht, kus endine fotograaf on seisnud, ning otsida pingsalt pidepunkte ja detaile. Alles siis tajud, kuivõrd ümberkaudne keskkond tegelikult muutunud on. See kõik on nii põnev.

Kuidas vanade piltide valik käib? Mis neis inspireerib, et tekib soov ka uus pilt juurde luua või leida?

Õpingute jooksul puutusin vanade fotodega palju kokku, pea oli kohe ideid täis, mida üle pildistada. Ei pelga tunnistada, et minu jaoks on foto üksinda alati märksa väärtuslikum kui kollaaž. Üritan valida kaadreid, kus kontrast ajastute vahel on tugevamalt esil. Mõnikord, kui uus vaade ei erine vanast huvipakkuvalt, ma loobun. Praegu loon uue kollaaži siis, kui näen vana kaadrit, kus on peal mõni emotsiooniga laetud tegevus, ajalooline sündmus või igapäevane toimetus. Tihti mängib rolli ka isiklik seos.

Millised on lemmiklinnad või -teemad? Olen märganud päris palju rongidega kollaaže.

Otsest lemmiklinna nende fotode puhul pole. Pigem on haarav see, kui leian mõne vahva kaadri ja tekib ettekää-

Nele Inglist is a young woman with a history education who works as a curator at the Museum of Tallinn University of Technology. She has been delighting her Facebook and other friends, and friends of friends, for several years with photo collages in which old museum photos are gleefully or symbolically mixed together with contemporary photos. The collages take the viewer by the hand and into a time machine, although the door to modern world is left open.

When and how did the series of parallel worlds begin?

The series began at the end of my history studies, around 2014. For my schoolwork, it was often necessary to visualise old city space, and I often used to walk along the streets, holding an old photo. Later on, I saw in the Internet how a photographer had combined pictures from World War II with contemporary images. They impressed me, and I decided to experiment with domestic images.

Technically, matching is sometimes quite tedious and failure is common. But if it goes well, the adrenaline flows. The result is interesting in itself, but obviously, I kept making the pictures because of how fascinating the process was. You must find the same place where the former photographer stood and look closely at the anchor points and details. Only then will you perceive the extent to which the environment has actually changed. It's all so exciting.

How do you select the old images? What inspires you to want to create new image to match them?

I try to select frames where the contrast between the two times is strong. Sometimes, if the new view is not super different from the old one, then I give up. I'm not afraid to admit that, for me, a photo alone will always be much more valuable than a collage. At the moment I create a new collage when I see an old frame with some emotion-loaded activity, historic event or daily activity. Often, a personal relationship also plays a role.

What are your favourite cities or topics? I've noticed a lot of collages with trains.

I do not really have a favourite city; I rather find it more enthralling when I find some fun footage that will create an

Nele Inglist
Kodanikud, sisenege vagunisse ja väljuge vagunist ainult uste kaudu!
(Vana foto autor Ilmar Adamson. 01.1979. a.)
Citizens, enter and exit the wagon only through the doors!
(Vintage photo by Ilmar Adamson 01.1979)

ne külastada linna, kuhu muidu väga ei satu. Raudteeteema eelistamisel on kindel põhjus. Vend töötas rongijuhina ja need suured masinad on plikast saadik mulle südamelähedased. Rongidega seotud kaadreid valingi ilmselt pigem isikliku emotsiooni ajel.

Aeg voolab ruttu. Mulle endale on olnud üllatuslikud just lähiajaloost, 1970.–1990. aastatest pärit fotod. Kas ajaloopiltide valikul on mingi ajapiir?

Kõige uuem vana foto on mul 2000-ndate algusest ja hägune ajapiir ongi kuskil sealkandis. Uuemad pole lihtsalt nii intrigeerivad. Muljete poolest jaotuvad kollaažid ajaliselt justkui kaheks: sõjaeelsed ja pärast sõda tehtud fotod tekitavad pigem kaudsemat reageeringut, kui kujutatud on mingit tänapäeval pigem tavatut olukorda või haihtunud linnavaadet. Vanalinna Nõelasilmast näiteks tekkis mu enda jaoks üsna nukralt lummav pilt. Teisalt on lähema aja kaadrid alati emotsiooni täis, sest neid vaateid veel ise mäletatakse.

Kui tihti uued paralleelmaailmad sünnivad?

Viimasel ajal sünnib neid harvem, ehk kuu-paari tagant. Olen edaspidi seadnud eesmärgiks rõhuda paremale kvaliteedile, sest ma pole fototöötluses veel piisavalt oskuslik. Veel peab vana foto tekitama väikese särtsu: „Ohoh, kui äge moment!" või äratundmise: „See koht on praegu ju sootuks teistsugune!" Siis tekib motivatsioon. Alati on meeldiv kuulda, kui keegi küsib, mida järgmiseks teen. Tagasiside teeb südame soojaks, sest nende kollaažide loomisel tekkinud tähelepanu oli väga ootamatu.

Mida uut on seeriaga tegelemine endale andnud?

Suureks väärtuseks on kohtade otsimisest ja ringikolamisest tekkiv avastamisrõõm. Paljud Eesti linnad on saanud väga tuttavaks ja koduseks, see tunne mulle väga meeldib. Samuti on selgemaks saanud, et meid ümbritsev on paratamatus ja pidevas muutumises ning seetõttu ongi väga eriline tajuda kohtade visuaalset lugu. Leian, et alati on parem toimetada ja mõelda olevikus, aga väga võluv on hetkeks hüpata tagasi ja näha muutuste momente ühes pildis paralleelselt. Soovitan väga neil, kel vähegi fotohuvi ja viitsimist, minna vanu kaadreid jahtima ning nendega omal moel katsetama.

excuse to visit a city that I would otherwise perhaps not have visited. There is a definite reason to favour a railroad topic. My brother used to work as a train driver, and these big machines have been close to my heart since childhood. I guess I do pick train-related photos for some personal emotion.

Time passes quickly. For me, the biggest surprise has been pictures of recent history, from the 1970s, 1980s and 1990s. Is there a time limit for choosing history photos?

My most recent 'old' photo is from the beginning of the 2000s, and the blurred time limit is somewhere there. Newer ones are just not so intriguing. As for the impressions, in terms of time, collages seem to be divided into two: photos taken in pre-war Estonia and photos made after the war. Photos depicting situations that today would be rather unusual, or a disappeared city view, give rise to a more indirect response. For example, the Needle of the Eye of the Old Town ended up as quite a sombre but fascinating picture. On the other hand, shots of the near future are always full of emotion because these views are still remembered.

How often are new parallel worlds born?

Recently, they are less likely to be born, perhaps every couple of months. In the future, I have set the goal of better quality because I'm not yet skilled enough in photo editing. An old photograph also has to produce a little zest: "wow, what a cool moment", or "this place is very different now!" Then I get motivated. It's always nice if someone asks what I'll do next. The feedback warms my heart, because the attention I received after creating these collages was very unexpected.

What did you yourself get out of dealing with the series?

The great value is the joy of discovery I get from looking for spots and wandering around. Many Estonian cities have become very familiar and home-like for me – I really like this feeling. It has also become clearer to me that the surroundings around us are in a state of inevitable and constant change, and therefore it is very special to perceive the visual story of places. I think that it is always better to operate and think in the present, but it is very charming to jump back for a moment and see the moments of change in one picture in parallel. I highly recommend, if you have any interest in photography and are not too lazy, go hunting for old images and try them out in your own way.

→ Nele Inglist
Mees ja härg Keila Mõisa ees. (Autor teadmata. Ursula Põksi kogu. Harjumaa Muuseum HMK _ F 383)
The man and the ox in front of Keila Manor. (Unknown Author. Ursula Põks's collection. Harjumaa Muuseum HMK _ F 383)

↗ Nele Inglist'
Keila põllutöökooli õpilased toimetamas. (Ca 1932-33. Autor teadmata. Harjumaa Muuseum HMK _ F 1444)
Students at the Keila Agricultural Workshop at work. (Ca 1932-33. Unknown Author. Harjumaa Muuseum HMK _ F 1444)

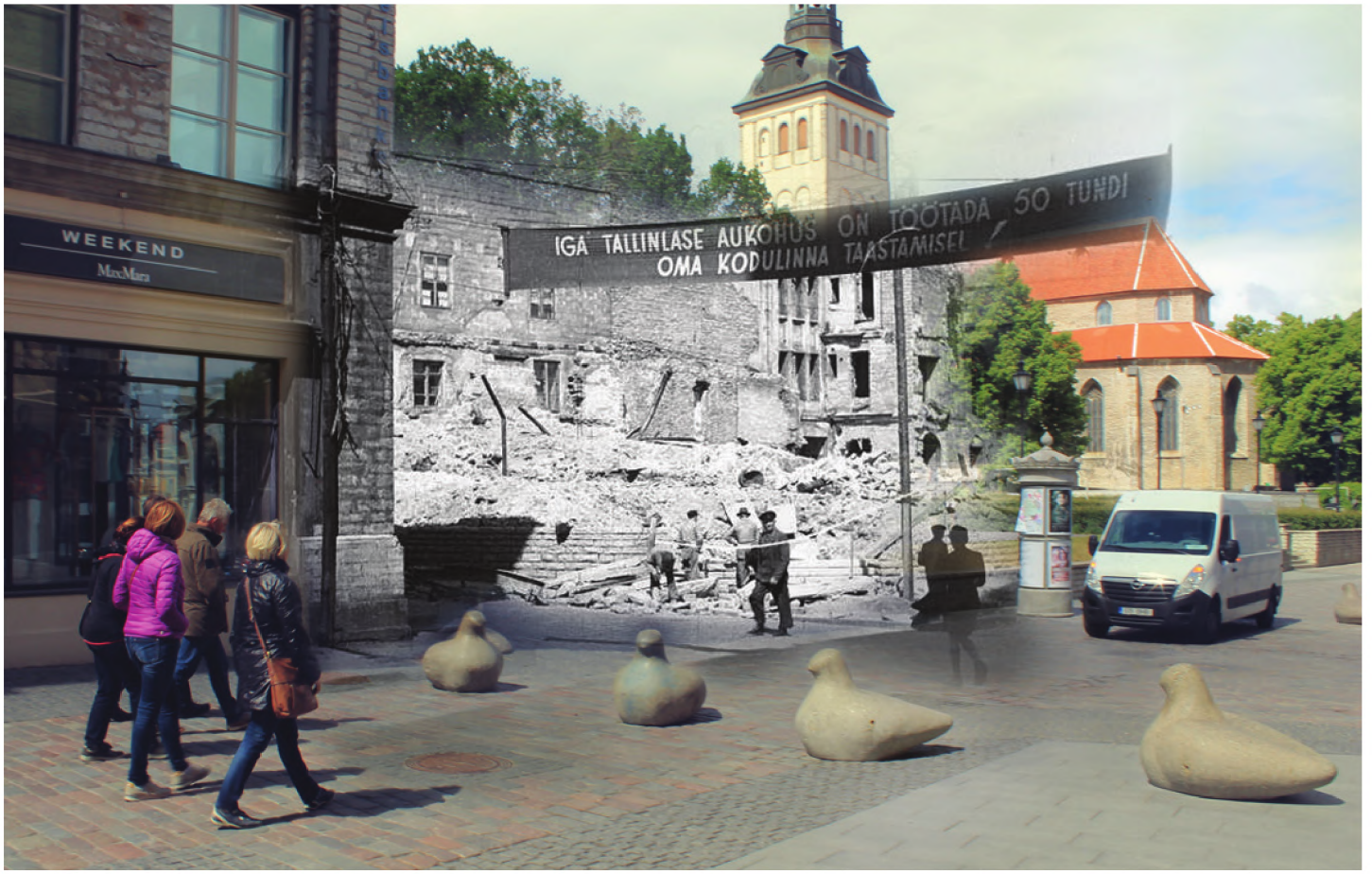

Nele Inglist
Tallinn on katki tehtud. (Vana autor teadmata, 1944.a. TLM Fn 3136)
Tallinn is broken. (Unknown Author, 1944.a. TLM Fn 3136)

Nele Inglist
Väike õnnehetk pesukausiga Keilas jaama poe ees.
(Vana foto autor Tiit Veermäe. 1987.a. EFA.204.0-155645)
Happy moment with wash basin in front of the Keila store.
(Vintage photo by Tiit Veermäe. 1987.a. EFA.204.0-155645)

Esimesed väikekaamerad ja tänavafotograafia

THE FIRST SMALL CAMERAS AND STREET PHOTOGRAPHY

Andres Teiss
Reprod: Fotomuuseum, dokumentide ja raamatute kogu (Tallinn)
Repros: Museum of Photography (Tallinn), collection of documents and books

Fotograafia nagu igasugune kujutav kunst lähtub inimese loomuomasest soovist enda ümber ringi vaadata. Nii on igati loomulik, et tänavale minnes võetakse kaamera kaasa.

19. sajandi lõpus, kui fotograafia oma esimesi samme tegi, olid kaamerad suured ja kohmakad. Vaid vähesed vaprad jaksasid neid mööda tänavaid tassida ja suutsid keerulist pildistamisprotsessi sel määral kontrollida, et fotografeerimine õnnestuks. Suur murrang toimus aastal 1900, mil Eastman Kodak tõi turule esimese väikekaamera Brownie. Väikekaamerat oli kerge kaasas kanda ja see andis võimaluse õnnestunud pilte teha juba laiemale kasutajate ringile. Kui seni olid fotograafid üles võtnud peamiselt tähtsamaid sündmusi, postkaardivaateid ja portreesid, siis nüüd pöördus tähelepanu ka igapäevaelu ja tänavamelu poole. Kadreering ja poseering muutusid märksa vabamaks.

Tõeliselt suur murrang toimus aastal 1927, kui Saksamaal sai müügiküpseks esimene Leica kaamera. See oli väike ja käepärane. Kaameras kasutati praeguse ajani tootmises olevat 135 mm fotofilmi. Leica hüüdlauseks sai „Väike kaamera, suured pildid!".

Üks esimesi tuntud Leica kasutajaid oli **Henri Cartier-Bresson** (1908–2004). 1930. aastate algul liikus noor kunstihuviline Cartier-Bresson Prantsuse sürrealistide ringkondades, kus sõbrunes Ungari fotograafi Martin Munkácsiga ja sattus nägema üht tema fotot, mis kujutas kolme poissi järve ääres lustimas. Cartier-Bressonile oli selge, et sellist elurõõmu suudab ühe hetkega jäädvustada ainult fotokaamera. 1950. aastate alguseks oli fotograaf välja töötanud oma meetodid ja töövõtted, mille võttis kokku mõistega „otsustav hetk" (the decisive moment). Cartier-Bressoni loetakse kui mitte kogu maailma, siis vähemasti Euroopa tänavafotograafia isaks.

Samal ajal kui Cartier-Bresson Euroopas moodsat tänavafotot leiutas, läks ameeriklane **Walker Evans** (1903–1975) tööle USA asutusse Farm Security Administration, kus ta saadeti pildistama 1930. aastate suure depressiooni käes ägavat rahvast. Evans lõi sedavõrd kõnekaid ja meeldejäävaid pilte, et temast sai suur eeskuju tervele hulgale Ameerika tänavafotograafidele. Evansi töö sai väärilise lõpu 1938. a, kui toimus tema suur näitus

Photography, like any kind of visual art, stems from the innate desire of the person to look around. It's natural that when you go into the street you will take your camera with you.

At the end of the 19th century, when photography took its first steps, cameras were large and clumsy. Only a few brave people were able to carry them in the street and were able to control the complex imaging process to the extent that their photography would succeed. A major breakthrough took place in 1900 when Eastman Kodak brought the first small camera, the Brownie, to the market. These small camera was easy to carry, bringing the opportunity for successful images to a wider range of users. Until then photographers had mainly focused on important events, postcard views, and portraits; however, with the Brownie attention turned to everyday life and street life. Framing and posing became much more relaxed.

A great upheaval came in 1927 when the first Leica camera was sold in Germany. It was small and handy. The camera used 135 mm film, which is still being manufactured today. Leica's slogan was "Small Camera, Great Pictures!"

One of the first known Leica users was **Henri Cartier-Bresson** (1908-2004). At the beginning of 1930, Cartier-Bresson, a young art enthusiast, moved in the French surrealist circles, where he made friends with Hungarian photographer Martin Munkacs and happened to see one of his photos depicting three boys having fun at a lake. It was clear to Cartier-Bresson that such joy of life could only be captured by a camera. By the early 1950s, Cartier-Bresson had developed his own methods and techniques, which he summarised using the term the 'Decisive Moment'. Cartier-Bressoni is considered the father of street photography, if not worldwide, then at least in Europe.

While Cartier-Bresson invented the modern street photo in Europe, American **Walker Evans** (1903-1975) went to work at US company Farm Security Administration, where he was sent to take pictures of people groaning under the depression of the 1930s. Evans created such communicative and memorable images that he became an example for an entire host of subsequent American street photographers. Evans'

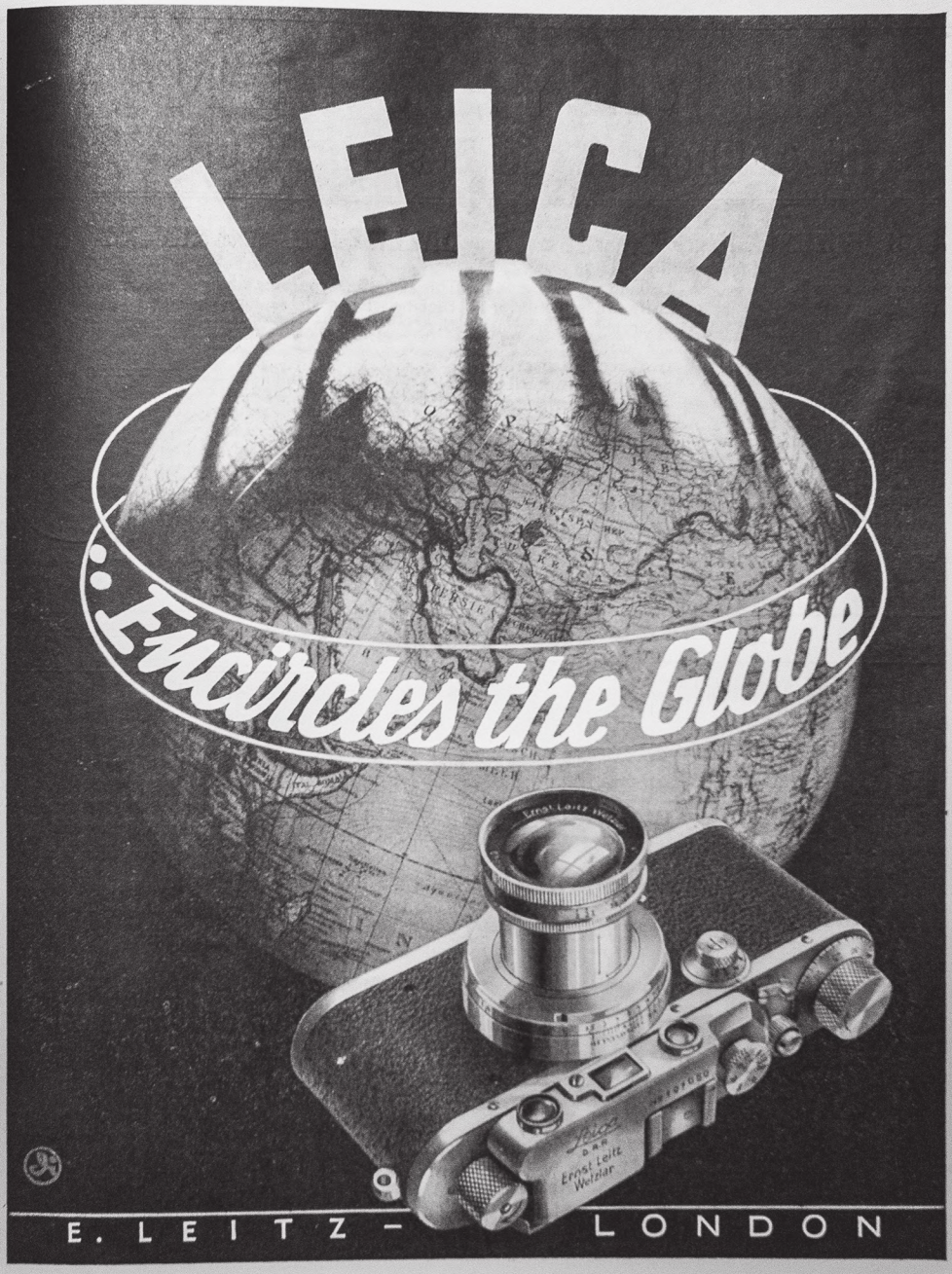
LEICA
Encircles the Globe
Ernst Leitz Wetzlar
E. LEITZ — LONDON

New Yorgi moodsa kunsti muuseumis. See oli ühtlasi esimene ühe fotograafi loomingule pühendatud näitus MoMA-s. Hilisemas elus tänavafotograafina tegutsedes hakkas Evans pildistama metroos, kasutades salakaamerat. Kuna ta tajus sekeldusi, mis sellega võiksid kaasneda, avaldas ta pildid alles 1966. a, pea 25 aastat hiljem.

Allikad:
Kiosk - Eine Geschichte der Fotoreportage (1843-1973): A History of Photojournalism. 2001

work reached its distinguished culmination in 1938 with his great exhibition at the New York Museum of Modern Art, the first exhibition dedicated to the work of one photographer at MoMA. In later life as a street photographer, Evans began to take pictures on the subway using a secret camera. Foreseeing the trouble that he might encounter, he published his pictures only in 1966, almost 25 years later.

References: Kiosk - Eine Geschichte der Fotoreportage (1843-1973): A History of Photojournalism. 2001

← Kodak 50th Anniversary Brownie karpkaamera /box camera. 1930. a. TLM 20370

Tänavafotograafia ja õigusruum

STREET PHOTOGRAPHY AND LEGAL SPACE

Kristel Schwede

Praegune nutitelefonide aeg, mil saab kiiresti teha kvaliteetseid pilte mis tahes hetkest, tundub olevat ideaalne võimalus tänavafotograafiaga tegelemiseks. Kuid nagu elus ikka: kui midagi saad, jääd ka millestki ilma. Soodsate pildistamisvahendite lai levik ja fotode kontrollimatu järelelu suhtlusmeedias on muutnud inimeste valmisolekut lasta end piltidel jäädvustada ja suurendanud vajadust kaitsta oma privaatsust. Kindlasti on päris palju fotograafiaga tegelevaid inimesi, kes veel ei tea, et inimese kujutis fotol on isikuandmed. Alates 25. maist 2018 hakkavad Euroopa Liidus kehtima uued isikuandmete kaitse reeglid. Millega peavad tänavafotograafid arvestama? Positiiv palus selgitusi advokaadibüroo Hedman Partners vandeadvokaadilt **Toomas Seppel**ilt, kes nõustab loome- ning tehnoloogiaettevõtteid intellektuaalse omandi, e-äri ning isikuandmete õiguse alal. Küsimusi esitasid **Andra Hamburg, Andres Teiss, Peeter Langovits.**

Kas võib pildistada inimesi avalikel üritustel (kontserdid, laulupidu, meeleavaldused, festivalid jm)? Neilt luba küsida või seda vormistada pole võimalik, kui tehakse reportaažpilte. Fotosid kasutatakse edaspidi mittekommertslikel eesmärkidel hetketabamustena ja anonüümselt näitustel, raamatutes, fotograafi portfoolios, kodulehel jne.

Esmalt peab hindama, kas sellistel fotodel on inimesed äratuntavad. Kohtupraktika kohaselt on inimese iseloomulik tunnus nägu. Seega, kui fotodel ei ole võimalik tuvastada inimese nägu, siis ei ole tegemist isikuandmetega. Siinjuures peab olema inimene äratuntav eelkõige vaatajale (mitte inimesele endale). Kui inimene fotol on äratuntav, siis kohalduvad isikuandmete reeglid.

Isikuandmete üldreegel on, et töötlemine (sh fotografeerimine, avaldamine) saab toimuda inimese nõusolekul. Kui nõusolekut ei ole võimalik küsida, siis tuleb hinnata, kas on tegemist erandiga. Näiteks on võimalik isikuandmeid inimese nõusolekuta töödelda akadeemilise, kunstilise ja kirjandusliku eneseväljenduse eesmärgil, eelkõige avalikustada, kui see ei kahjusta andmesubjekti õigusi.

Today it is possible to take high quality images with smartphones of any moment in life. It would seem to be the perfect time to tackle street photography. But, as always in life, if you get something, you lose something. The widespread distribution of affordable imaging tools and the uncontrolled post-life of photographs in social media has changed people's willingness to be captured in images and increased the need to protect their privacy. Certainly, there are a large number of people dealing with photographs who still do not understand that a person's image in a photo is personal information. From May 25, 2018, new personal data protection rules will apply in the European Union. What do street photographers need to consider? Clarifications were requested from attorney-at-law **Toomas Seppel** of Hedman Partners, who advises creative and technology companies on intellectual property, e-business, and personal data law. The questions were asked by **Andra Hamburg, Andres Teiss, Peeter Langovits.**

Is it ok to take pictures of people at public events (concerts, song festivals, demonstrations, festivals, etc.)? It is not realistic to ask permission from them if you are taking photos for public reporting. The photographs will be used for non-commercial purposes as instant captures and anonymously in exhibitions, books, photographer portfolios and websites, etc.

First, you need to evaluate whether the people in such photos are recognisable. According to case law, a person's characteristic feature is a face, so if it's not possible to identify a person's face in the photographs, those photographs don't contain personal data. A person must be recognisable primarily to the viewer (not to the person him- or herself). If a person is recognisable in the photo, personal data rules apply.

The general rule for personal data is that processing (including photographing, publishing) can take place with the consent of the person. If consent cannot be sought, then one must judge whether this is an exception. For example, it is possible to process personal information without the

Teine erand on ajakirjanduslikul eesmärgil kasutamine, kui see on kooskõlas ajakirjanduseetika põhimõtetega ning fotode avalikustamine ei kahjusta ülemäära inimese õigusi.

Kolmandaks võimaluseks on avaldamine õigustatud huvi alusel. Õigustatud huvi hindamiseks ei ole ühtset mõõdupuud. Eelkõige tuleb hinnata, kas foto avaldaja huvi kaalub üles inimese põhiõigused ja -vabadused, võttes arvesse inimese mõistlikke ootusi. Inimesed, kes on tulnud laulupeole, eeldavad mõistlikult, et seal pildistatakse ja fotod avaldatakse. Seega tegemist on õigustatud huviga. Samas, inimene, kes läheb õhtul prügiämbrit välja viima, ei saa mõistlikult eeldada, et teda pildistatakse ja foto avaldatakse kellegi portfoolios. Seega ei ole tegemist õigustatud huviga.

Kas foto subjektil on õigus nõuda fotograafilt foto eemaldamist nt suhtlusmeediast?

Jah, selline õigus inimesel on, kui ta leiab, et foto avaldamine kahjustab tema õigusi. Samuti saab inimene nõuda infoühiskonnateenuse pakkujalt, et ta unustataks (nt eemaldatakse foto interneti otsingusüsteemidest).

Kui keegi ei nõua mis tahes foto avalikustamise lõpetamist, kas siis võib seda mõista nii, et selle avaldamisega ollakse nõus?

Vaikimine ei ole nõusolek. Enne foto tegemist ja avalikustamist tuleb küsida inimeselt nõusolek. Nõusolek võib olla ka käitumuslik, nt kui inimene tuleb fotostuudiosse, siis ta oma käitumisega väljendab tahet, et teda pildistatakse.

Samas ei saa sellisest käitumisest tuletada, et inimene soovib fotode avaldamist suhtlusmeedias. Seega peab fotode kasutaja veenduma, et fotode avaldamiseks on inimese nõusolek.

Millega peaks arvestama, tehes fotosid õnnetustest või kuritegevuse sündmuskohalt avalikus ruumis?

Sellises olukorras üldjuhul kaalub inimese privaatsus enam kui ajakirjanduslik eesmärk või kunstiline eneseväljendus. Samuti on sellistel juhtumitel keeruline põhjendada õigustatud huvi.

consent of a person for academic, artistic and literary self-expression purposes, and in particular to make it public, unless this undermines the rights of the data subject.

Another exception is use for the purpose of journalism if it is in accordance with the principles of journalistic ethics, and the disclosure of photographs does not unduly undermine the rights of individuals.

The third possibility is publication on the basis of legitimate interest. There is no uniform benchmark for assessing a legitimate interest; in particular, one needs to assess whether the interests of the person publishing the photo outweighs the fundamental rights and freedoms of the subject, taking into account the reasonable expectations of that person. People who have come to a song festival reasonably expect that photos will be shoot and that photos will be published. So it is a legitimate interest. However, a person who goes to take the garbage out in the evening cannot reasonably expect to be photographed and have the photograph published. Therefore, this is not a legitimate interest.

Is a photo subject entitled to require the photographer to remove a photo from, say, social media?

Yes, the person has this right if they believe that publishing a photograph undermines their rights. In addition, a person can ask the information society service provider to be forgotten (for example, through the removal of a photo from Internet search systems).

If no one requests the termination of publication of any photo, can it be understood that there is consent for publication of this photo?

Silence is not consent. Before taking and publishing a photo, you must ask the person for consent. Consent can also be behavioural, for example, when a person comes to a photo studio, then by his or her behaviour he or she expresses the will to be photographed.

However, it cannot be inferred from such behaviour that a person wishes the photographs to be published in

Kas on mingid eraldi reeglid pildistamisel ühistranspordis?

Ei, kehtivad samad reeglid mis mujal.

Kuidas suhtuda maja ette pargitud autodesse? Nende numbrimärgid jäävad avalikus ruumis pildistades tihti kaadrisse.

Autonumbrid võivad teatud kontekstis olla isikuandmed. Näiteks on fotol näha traagilise avarii põhjustanud auto numbrimärk. Selle numbri kaudu on võimalik tuvastada inimene, kes on õnnetuses osalenud. Sellisel juhul on tegemist isikuandmetega.

Millised on erinevused tavainimese ja avaliku elu tegelase pildistamise vahel avalikus ruumis? Kus läheb piir?

Avaliku elu tegelase talumislävi on kõrgem, nt on lubatud avaldada isikuandmeid ajakirjanduslikel eesmärkidel. Kohtud on selgitanud, et eraelu puutumatuse ja sõnavabaduse tasakaalustamisel tuleb hinnata, kas ajakirjanduses avaldatavad faktid (sh fotod) aitavad kaasa diskussiooni tekkimisele demokraatlikus ühiskonnas. Näiteks foto sellest, kuidas linnapea avab piimapoodi, on ajakirjandusliku eesmärgiga. Samas foto sellest, kuidas linnapea külastab järgmisel päeval piimapoodi lapselapsega, ei ole ju seda. Kohtud on märkinud, et ajakirjanduslikuks eesmärgiks ei ole uudishimu rahuldamine ega meedia majandushuvide kindlustamine.

Kes või mis määrab, kas pilt kahjustab/riivab kellegi õigusi/väärikust või mitte?

Kui fotograafi ja inimese seisukohad ei kattu, siis jääb lõplik sõna kohtule (kui vaidlusega nii kaugele jõutakse).

Kuidas on lood tänavafotograafia reeglitega teistes maades? Reisifotod ongi ju enamasti tänavafotograafia.

Euroopa Liidus on reeglid üsna sarnased. Mujal maailmas on reeglid erinevad. Näiteks Ameerika Ühendriikides on tänavafotograafia lubatud, kui see ei ole ärilise eesmärgiga ja ei ole seotud ärilise tegevusega. Ameerikas on lubatud ka ärilise eesmärgiga fotod, kui nendel on kujutatud ajakirjanduslikku huvi pakkuvat sündmust. Ameerikas on lubatud ka fotod, millel on kujutatud ajakirjanduslikku huvi pakkuvat sündmust, kui nendel on kujutatud ka ärilise eesmärgiga fotod

mas võivad reeglid erineda. Samas määratakse kohtualluvus avaldaja asukoha järgi, nt kui reisifotot kasutada reklaamis, mis avaldatakse Eestis, siis peetakse kohtuvaidlus Eesti õiguse alusel.

Kui kaugele minevikku ja tulevikku ulatub õigus oma kujutise avaldamise vastu protesteerida? Kui fotograaf avalikustab 30 aastat vana foto tänavavaatega, millel on jäädvustatud inimene, keda ta ei tunne, kas sellel inimesel on ka praegu õigus nõuda foto avalikustamise lõpetamist?

Kui inimene on fotol äratuntav, siis ta võib nõuda oma isikukujutise kasutamise lõpetamist. Pärast inimese surma on isikuandmete töötlemine lubatud pärija nõusolekul, välja arvatud juhul, kui surmast on möödunud 30 aastat (alaealise surmast 60 aastat). Seega võib fotosid, mille puhul võib eeldada, et inimeste surmast on möödunud enam kui 30 aastat, vabalt kasutada (kui just autoriõigus ette ei tule, mis kehtib teatavasti 70 aastat pärast fotograafi surma).

ted that a journalistic goal is not to satisfy curiosity and to secure the economic interests of the media.

Who or what determines whether or not image affect someone's rights and/or dignity?

If the views of the photographer and the person do not coincide, the final word will remain with the court (if a dispute is taken that far).

What about street photography rules in other countries? After all, travel photos are mainly street photography.

The rules are quite similar in the European Union. Rules elsewhere in the world may vary. However, jurisdiction is determined by the location of the publisher. For example, if a travel photo is used in advertising that is published in Estonia, then litigation would be conducted under Estonian law.

How far into the past and into the future does the right to protest against the publication of one's image go? If a photographer publishes a 30-year-old photo with a street view of a person whom he or she does not know, does this person still have the right to request discontinuation of publication of the photograph?

If a person is recognizable in the photo, they may request that the use of their personal image be terminated. After the person's death, the processing of personal data is permitted with the consent of the heir, unless 30 years have passed since the death (60 years from the death of the minor). Therefore, one can publish a photo if one thinks that more than 30 years have passed since the death of the subject (unless there is the obstacle of copyright, which is valid 70 years after the photographer's death).

Saatuslik naine

FEMME FATALE

Foto ja tekst / Photo and article: Vivian Ainsalu

Me kõik oleme temaga kohtunud. Kui mitte päriselus, siis filmilinal või teatrilaval. Või kunstisaalis. Või kes ei ole kohtunud, on temast kindlasti kuulnud. Kas on kedagi, kelle peas ei hakka kumisema lõpmatuseni leierdatud viis, kui lugeda ridu „Hiljem kohtasin kaunist daami, kassist kassisilmsemat veel"? Jah, jutt – või siis laul – käib naisest, kes ei ole vormitud suhkrust, jahust ja maasikavahust. Jutt käib *femme fatale*'ist. See naine on kokku pandud millestki palju plahvatusohtlikumast. Ning see saatuslik fluidum on inspireerinud kunstnikke, kirjanikke, stsenariste ja muusikuid. Me teame Saloméd ja Bonditüdrukuid. Teda võib leida tummfilmidest ja kriminullidest. Mulle kui fotograafile ainest andev femme fatale pärinebki just viimastest, teismeeas kapsaks loetud krimkadest. Näen vaimusilmas, kuidas üks naine väljub suitsusest nurgatagusest baarist, eemaldub üksikutest kollastest lambisilmadest valgustatud tänava hämarusse, kuni tikk-kontsade mõõdetud klõpsumine sillutisel vaibub ning pahaendeline vaikus enne ärevat kaost rullub üle stseeni.

Ma ei jookse sellele kriminullinaisele järele, ei haara tal õlgadest ega keera teda ringi, sest ma ei taha näha ta nägu. Nägu ei ole veel oluline. Nägu on liiga isiklik ja see seab kujutlusvõimele kindlad piirid. Ma tahan ta oma fotol ise kildudest kokku panna. Ja tingimata kildudest, sest nurgad peavad olema teravad. Ei tahaks sugugi, et need puslena kokku langevad. Ma võtan sealt tänavast endaga kaasa vaid selle ohtliku lumma, mis heljub ninasõõrmeid ja meeli erutava parfüümipilvena pimeduses veel mõnd aega. Viskan üle õla rentslisse kinžallina terava tikk-kontsa. Käeviipega manan taustaks mürkrohelise buduaari ja asendan vihmamantli naiseliku pesuga. Sellega on rekvisiidid paigas ja ülejäänu on mu muusast *femme fatale*'i teha. Ootan hetke, mil ta laeb ruumi elektriseeriva enesekindlusega, mida toidab teadlikkus enese saatuslikust veetlusest. Ootan hetke, mil ta särepunastelt huultelt saab lugeda saladusi punutud võrkudest ja murtud südametest. Ning sel hetkel vajutan päästikule. Alles siis olen kohtunud tänavapimedusse kadunud naisega ja näinud tema nägu.

We have all met her. If not real life, then in a film or on the stage. Or in an art gallery. And if you have not met her you have certainly heard of her. Is there someone for whom a hackneyed melody does not start ringing in the head when they read the lines, "I've had nothing but bad luck/Since the day I saw the cat at my door/So I came here to you, sweet lady/Answering your mystical call"? Yes, the story – or the song – is about a woman who is not made of sugar and spice and all things nice. It's about a *femme fatale.* This woman is made of something much more explosive. And this fateful fluid has inspired artists, writers, scriptwriters and musicians. We know her as Salome or a Bond girl and she can be found in silent films and crime stories. This is where the femme fatale as inspiration to the photographer comes from – the worn and shaggy crime stories from my teenage years. In my mind's eye, I see a woman leaving a smoke-filled bar, walking away into the obscurity of a street lit by occasional yellow lights until the sophisticated click-click of her heels fades away and a sinister silence portending chaos covers the scene.

I will not run after this woman from crime stories; I will not grab her by the shoulders or turn her around because I do not want to see her face. The face is not important yet. The face is too personal, it limits the imagination. I want to put her together from shards in the photo myself. And I mean shards because the edges must be sharp. I do not really want them to fall together like the pieces of a puzzle. I'll take away from this street only the dangerous and glamorous, which will continue to float as a sensuous cloud of perfume in my nostrils and in the dark for some time. I toss a French heel, sharp as a dagger, over my shoulder into a ditch. With a snap of my fingers, I conjure a poisoned boudoir and replace the raincoat with feminine lingerie. Now, all the requisites are in place, and the only thing that is left is to turn my muse into a *femme fatale*. I look forward to the moment she charges the space with electric self-confidence, inspired by the awareness of her own fateful charm. I look forward to the moment when I can read the secrets on entangled webs and broken hearts from her blood red lips. And at that moment I press the trigger. Only then I have met the woman who disappeared into the darkness of the streets and have seen her face.

Foto / Photo: Vivian Ainsalu
Femme fatale

→ Foto / Photo: Allan Vibur

Nägemine on loo jutustamine

SEEING IS TELLING THE STORY

Kristel Schwede

Väärt ideid, mille eesmärk on kaasinimestele uusi võimalusi luua ja nende maailma avardada, saadab tihti veereva lumepalli efekt. Nad kasvavad ja haaravad teel sujuvalt kaasa ka kõik teised, kel vähegi maailma parandamise kirge või kes hindavad ägedas projektis osalemise tiimitunnet. Nii juhtus ka tegusate Eesti noorte korraldatud pimedatele ja vaegnägijatele mõeldud fotoretkega Jänedal ja näitusega, mis oli avatud 12.–16.03.2018 Positiivi galeriis ning mille valikut näeb käesolevas ajakirjas.

Pimedaid on julgustatud suhtlema maailmaga fotokeeles paljudes maades. Näiteks Mehhiko fotograaf Gina Badenoch on üle kümne aasta juhtinud organisatsiooni Ojos Que Sienten („Silmad, mis tunnevad"): „Arvatakse, et pildistamiseks on vaja eelkõige näha, kuid foto loomise protsess hõlmab ka tunnet, lugu, taju. Raadiot kuulates või raamatut lugedes luuakse pildid meeltesse, sest me näeme oma ajuga. Nii on ka pimedate inimestega: nad loovad pilte ümbruskonna tajumise kaudu." [1]

Jäneda fotoretkel jagas teadmisi kohalik loodusfotograaf Ain Paloson. Positiiv uuris, kuidas koolitus läks ja millised on nägemispuudega inimeste pildistamise plaanid tulevikus.

Allan Vibur rääkis, et on varem sarnasel koolitusel käinud. Itaalias Poggio Mirtetos audiovisuaalse digitaalmeedia kursusel õppis ta videote, fotode ja audiofailide salvestamist ning töötlemist. Allanile meeldis, et sai Jänedal proovida nuppudega peegelkaamerat, võrreldes mobiiltelefoniga oli seda mugav kasutada.

Maia Konikova armastas pildistada ka enne, kui nägemisprobleemid tekkisid. Tema nägemine on muutuv, pildistamisel toetub ta jääknägemisele. Igapäevaselt jäädvustab ta kõige rohkem oma Saksa lambakoeri, kes jäid Jäneda fotoretkel nii Maia enda kui ka Aire Bornscheini fotodele. Julia Kabanova piltide tegelasteks on peamiselt tema lapsed ja pere loomad. Jänedal oli kaasas Julia labradorist juhtkoer Churchill, kes nii mõnegi retkelise pildile pääses. Julia näeb kohati erksaid värve, kuid pildistamisel laseb tihti usaldusväärsel kaaslasel ümbrust kirjeldada.

Kõik retkelised nautisid üksmeelselt ühist väljasõitu, uusi fotoalaseid teadmisi ja võimalust peegelkaameraga katsetada. Ka kohtumised-koolitused professionaalsete pimedate fotograafidega oleksid tulevikus väga teretulnud.

Fotoretke korraldasid Changemakers Academy raames Diana Vederik, Piia-Liis Ojasaar, Andrei Sadovoi, Maksim Vassin, Emili Järv, Anna Baskirova, Helen Künnap.

*

[1] www.ojosquesienten.com

Valuable ideas, which aim to create new opportunities for people and expand their worlds, are often accompanied by a snowball effect. They begin to grow and seamlessly engage on their road all others who have even a little passion for improving the world or who appreciate the team spirit of participation in a cool project. This was also the case with the photo trek organised in Jäneda for the blind and partially sighted by active young people in Estonia, and with an exhibition at gallery Positiiv between the 12th and 16th March, 2018, a selection of which is available in this magazine.

The blind are encouraged to interact with the world through photo language in many countries. For example, Mexican photographer Gina Badenoch has been running Ojos Que Sienten (Sight of Emotion) for over a decade: "It is believed that in order to take a photo, one needs first to see, but the process of creating a photo also includes feeling the story, and perception. When listening to the radio or reading a book, images are created in our minds, because we see with our brains. This is also true for blind people." [1]

Ain Paloson, a local nature photographer, shared his knowledge at Jäneda. Positiiv studied how the training went. Allan Vibur had attended similar workshops in the past. At an audiovisual digital media workshop in Poggio Mirteto, Italy, he studied recording and processing of videos, photos and audio files. Allan liked the fact that at Jäneda he was able to try a mirror camera with buttons, its use compared to a mobile camera is easy.

Maia Konikova loved taking pictures even before she developed vision problems. Her eyesight is changing – when taking photos, she relies on residual vision. She captures her German Shepherds on a daily basis; on the Jäneda photo trek photos were caught of both Maia and Aire Bornschein. All the participants on the trek unanimously enjoyed the common outing, new photographic knowledge and the ability to test a mirror camera. Also, meeting and training with professional blind photographers would be very welcome in the future.

The photo trek was organised within the framework of the Changemaker Academy by Diana Vderik, Piia-Liis Ojasaar, Andrei Sadovoi, Maksim Vassin, Emili Järv, Anna Baskirova, and Helen Künnap.

Katrin: "I tried to capture a girl with a red jacket, the green truck on the right side of the picture turned out to be a colourful surprise when we reviewed the pictures later."

Allan Vibur: Fotode tegemisel küsisin nägijatelt, mida on võimalik pildistada, ja tegin oma valiku. Nägija ütles, kus suunas pildistatav objekt asus.

Allan Vibur: When I took a photo, I asked the seers what was possible to shoot, and I made my choice. The seer said in what direction the object to be shot was located.

Foto / Photo: Allan Vibur

Fotod / Photos: Aire Bornschein

↑ Fotod / Photos: Julia Kabanova
→ Julia: Kasutan pildistamiseks iPhone'i kõneprogrammi, mis annab juhiseid, mis vaateväljas asub.
Julia: I use an iPhone speech program to take pictures; it gives you information about what is in the field of view.

Foto / Photo: Maia Konikova

Foto / Photo: Katrin
Katrin: Püüdsin tabada punase jopega tüdrukut, roheline veok pildi paremal servas osutus värvikaks üllatuseks, kui pilte pärast üle vaatasime.
Katrin: I tried to capture a girl with a red jacket, the green truck on the right side of the picture turned out to be a colourful surprise when we reviewed the pictures later.

Vanas mõisapargis

IN THE OLD MANOR PARK

Foto ja tekst / Photo and article: Peep Loorits

Elan Veskimetsas ja suurem osa minu looduspiltidest on tehtud Kopli lahe kaldal vabaõhumuuseumi juures kalda alt kuni Stroomi rannani. Mustjõe juures on üks võpsik, me kutsume seda metsaks. Tegelikult on ala kunagise Mustjõe suvemõisa park. Seal on suur tiik, olid kaks kaarsilda ja kastanialee. Sildu enam pole (ühest on veidi varemeid alles). Kastanid on oma eluea lõpul ja läbi mädanenud. Kohati on see päris ürgmets. Peale minu ei käi seal vist eriti keegi. Paraku kuulub see maa kellelegi ja on suur surve ala täis ehitada. Üks nuhtlus on metsas veel: viimased 3–4 aastat elab seal üks kobras. Keset Tallinna linna üritab ta tammi ehitada ja võtab puid maha. Eelmisel kevadel liikus merel ringi aga saarmas. Mul on mere ääres tuttav kivi. Sellel kivil on vagu, milles kasvab sammal. Kuskil aprilli lõpus ja mai alguses paistab tõusev päike piki vagu, valgustades sammalt tagantpoolt.

Läksin otsima sõnajalaõit, aga see jäigi leidmata. Oli hoopis üks sääsk. Tegelikult on hullem see, mis on pildi taga ja ümber, nimelt palju sääski, väga palju sääski. Aga selle vastu on mul varustuses kilepüksid, võrguga müts ja kummikindad. Kummikud on mul aasta läbi jalas. Kui mitte arvestada sääsepirinat ja higiniresid, siis on mul nendest putukatest täitsa ükskõik.

Kollane kõhrik on üks tavalisemaid tardseeni, olles seejuures täitsa söödav. Hallis ja rõskes lepikus on tema ergas värv kaugele näha. Viimasel paaril aastal olen avastanud viisi, kuidas saada praktiliselt mustvalget tausta. Selleks sobib hästi sompus ja hall ilm pärast lehtede langemist ning enne lume tulekut. Avaga mängides saab kujundada sobiva detailsusega tausta.

Lähedal on üks jäätmaa, kus kunagi oli prügimägi. Nüüd on seal võsa ja mõned vanad betoondetailid. Muidugi on kõik pinnad kaetud grafitiga. Huvitaval kombel on ümbruskonnas ka palju vööttigusid. Teo koda ja kollakas grafitipind on justkui toon toonis.Hilissügisel on kõrkjatest ja muudest veetaimedest jäänud järele mustad varred. Kui selliseid varte kogumeid pikemalt vaadata, võib leida erinevaid kujundeid. Pildil olev kujund meenutab mulle plotteri joonistatud graafikut. Tuulevaikne varahommikune hämarus sunnib kasutama pikka säriaega, mis muudab vee siidiseks pinnaks. Varsti tõusev päike annab sellele oma värvigradatsiooni.

I live in Veskimetsa, and most of my nature pictures are made on the shore of Kopli Bay, from the Open Air Museum to Stroomi beach. There is a thicket near Mustjõe; we call it a forest. In fact, the area is the former Mustjõe summer manor park. There is a large pond; there were arch bridges and an alley of chestnuts. The bridges are no longer there (there are just a few rocks left from one of them). Chestnuts are decayed and at the end of their lives. Interestingly, in places, it looks like a real primeval forest, I guess nobody but me goes there. Unfortunately, the area belongs to someone, and there is great pressure to develop it. The forest is blessed with one more nuisance, namely for the last 3 or 4 years there has been a beaver living there. In the middle of the city of Tallinn, he is trying to build a dam and take down the trees.

One night in June I went to look for a fern blossom but did not find it. I only found a mosquito. In fact, what's worse is that is behind and around the picture there are a lot of mosquitoes, a huge number of mosquitoes. But to protect myself against them I was equipped with a pair of plastic trousers, a hat with a net and rubber gloves. I also wear rubber boots all year long. If you do not count the buzz of the mosquitoes and the rivulets of sweat, then I could not care less about them.

Over the last couple of years I have discovered a way to get practically black and white backgrounds. For this, the grey and gloomy weather that comes after the leaves have fallen but before the snow comes is very suitable. When playing with the aperture, a background can be designed that has the appropriate detail.

There is a wasteland near here where there was once a landfill. Now there are brush and some old concrete details. Of course, all surfaces are covered with graffiti. Interestingly, there are plenty of white-lip snails in the area. The shell of the snail and the yellow graffiti surfaces of the concrete match tone for tone.

In the late autumn, black stems have survived from the reed and other aquatic plants. If you keep looking at the congeries of these stems, you will find different shapes. The picture reminds me of the drawing made by a plotter. An early windless morning requires a long shutter speed, which turns the water into a silky surface. The rising sun will soon give its surface its own colour gradation.

Peep Loorits: Mütsikud on piltnikule ühed tänuväärt seened, eriti sellisele piltnikule, kes tegeleb makroga. Täisavaga pildistades satud nagu teise maailma, mille loovad udusused ja mõni terav detail. Huvitav on see, et muutes veidi asendit, rakurssi või kaugust, saab täiesti erinevad visuaalsed tulemused.

Peep Loorits: Mycenas are really valuable mushrooms for a photographer, especially anyone who deals with macro. When shooting with a full aperture, it's like you enter another world created by blur and some sharp details. Interestingly, making a slight change in position, angle, or distance can produce completely different visual result

Peep Loorits: I have a familiar stone by the sea. This stone has a groove with moss growing in it. Sometimes at the end of April and early May, the rising sun appears along that groove, backlighting the moss. ↑

Peep Loorits: The yellow tremella is a common ditiola and is completely edible. The vivid colour can be seen far and wide in the dank grey alder forest. →

Peep Loorits
Sääseke/ Mosquito

↑ Peep Loorits
Graafik / Graphics

→ Tigu kollases / Snail in yellow.

Reisipildid sahtlist välja

NEW LIFE OF TRAVEL PHOTOS

Foto ja tekst / Photo and article: Laura Arum-Lääts

Paari aasta jooksul püüdsin mitmeid kordi alustada fotode müüki odavpildipankades (microstock'id). Niipea kui kvaliteedikontroll läbitud ja pilt postitatud, lõin käega, sest teenistus paistis olematu ja vinguviiulite kommentaarid mõttetust ajaraiskamisest õigustatud. Ent olen end siiski korduvalt kätte võtnud ja postitanud veel mõne pildi ja siis jälle mõne. Põhjuseks pigem see, et reisides pildistan väga vilkalt, hiljem aga laadin kogu pildisaagi serverisse ja sinna see tavaliselt jääb. Lõpuks hakkasin fotopanku võtma enesedistsiplineerimise tööriistana, et pildid ikkagi valmis teha. Pikemas perspektiivis on võimalik nende pealt ka pisut teenida.

Kuigi näib, et fotopangad on igasugust pahna täis, kehtivad sealgi oma kriteeriumid ja nõudmised. Nii käin juba reisilgi kaameraga hoolsamalt ringi, et pilt tuleks kaubanduslik. Las need fotod tiksuvad stock'is omaette, küll nad ajapikku kasumitki tootma hakkavad. Lõppude lõpuks on kõik lihtne: liitumine on tasuta ja korraga saab müüa mitmes pildipangas. Asja ei maksa aga väga tõsiselt võtta, sest muidu võib isu kiiresti kaduda. Muidugi kui see just sinu elatusallikas pole: on ju ettevõtjaid, kelle tegevus seisnebki pildipankadele materjali tootmises.

Ega see väga motiveerivalt mõju, kui allalaadimisi justkui on, ent teenitud summa suureneb vähehaaval. Samas on ka helgeid momente, kui avastad, et päeva jooksul on müügiks läinud mitu pilti. Nagu öeldud, odavpildipangas rikkaks ei saa. Kui oma fotod sinna kord postitanud oled, pole mõtet ka pettuda ega kurta. On ju Shutterstockis enam kui 190 000 pildimüüjat üle maailma ning selle kogu sisaldab ligi 100 miljonit pilti.

Enne kui pildipanka hakkad midagi laadima, tasub süveneda kasutustingimustesse. Sealt leiab ka soovitusi, tehnilisi näpunäiteid ning teavet litsentside ja maksmispoliitika kohta. Liitudes stock'i uudiskirjaga, saad infot teemade kohta, millest parasjagu puudus on.

Kuna asjatan pildipankades pigem ajaviiteks, siis pole ka nõuandeid järginud. Aga selgeks on saanud, et eksootilisi loomi-linde-toite pole mõtet postitada. Pilt peab olema lihtne ning igapäevaselt ja võimalikult laialdaselt kasutatav. Minu puhul on enim müügiks läinud erinevad tekstuurid, vaated populaarsetest reisisihtkohtadest ja kaupluste vaateaknad. Enim ostetud pilt on üles võetud Islandil 2016. aasta suvel. Raha on aga kõige rohkem toonud foto ühest Tallinna vanalinna rõivaäri vaateaknast.

Over the last a couple of years, I tried to start selling photos to low-cost image banks (micro stock). As soon as the quality control was completed and the photos were posted, I gave up because the earnings seemed to be non-existent and comments from grumblers were not justified – it was a pointless waste of time. However, I have repeatedly pulled myself together and posted some more pictures, and then again some more. The reason is that when travelling, I am very eager to take shots, and later I upload the image harvest to the server, where it usually stays. Finally, I started to use photo banks as a self-discipline tool in order to ensure that I do something with the pictures. And in the long run it is possible to earn some money from them.

Although photo banks seem to be full of crap, certain criteria and requirements apply even there. So, I have started to treat my camera with more care when travelling to make sure that the pictures are ultimately more presentable. Let these photos live their own life there on the stock website, and perhaps one day they will even be profitable. After all, it's all so easy – joining is free, and you can sell simultaneously in several image banks. But it does not make sense to take it all too seriously or your enthusiasm will quickly disappear. Of course, if this is not your livelihood so much the better – there are entrepreneurs whose main activity is to produce material for stock sites.

A low number of downloads will not have a very motivating effect, but the amount earned will increase ever so slightly. However, there are bright moments when you discover that several images have been sold during the day. As I said, you cannot get rich from a low-cost image bank. There are over 190,000 Shutterstock image sellers around the world, and its collection contains nearly 100 million images.

As I putter around in the image banks, as a pastime rather than professionally, I have not followed the advice. But it has become clear to me that there is no point in posting exotic animals, birds or food. The image should be simple and usable both on a daily basis and as widely as possible. In my case, the best selling images are various textures, views of popular travel destinations and shop windows. My most downloaded picture was taken in Iceland in the summer of 2016. The picture that made me the most money was of a clothing shop window in Tallinn Old Town.

Foto / Photo: Laura Arum-Lääts
Üks Vestmannaeyjari saartest. Island. 2016
One of the Vestmannaeyjar islands. Iceland. 2016

Tamroni reisifoto 2018

TAMRON TRAVEL PHOTO 2018

Ettekujutus, milline on üks hea reis, sõltub väga palju inimese riskivalmidusest, huvidest ja uudishimu määrast mujal maailmas toimuva vastu. Kas eesmärgiks on muretu oleskelu rannas? Või mägede vallutamine? Võib-olla hoopis gurmeereis eksootiliste toitude maale? Kas reis algab kohvripakkimise, sihtkohta sõitmise või kohalejõudmisega?

Tänavuse Tamroni reisifotokonkursi parimaid töid kommenteerivad žürii liikmed Martin Dremljuga, Jaak Nilson, Rait Tuulas.

I koht Vyacheslav Biryukov „Pikk teekond koju." Kaader filmist „Igitee" (2017).

Martin Dremljuga: „Perfektselt tabatud hetk ja meeleolu."

II koht Rene Türk „4°47'01.9"S 55°29'58.1"E".

Jaak Nilson: „Ilmselt on tegemist droonifotoga. Pildi juures võluvad mahedus, võttenurk ja värvide harmoonia, samas on kõik lihtne. Punane vihmavari (vist) annab detailina pildile erksust juurde. Täistabamus!"

III koht Marek Metslaid „Have an eggcellent trip".

Rait Tuulas: „Minu meelest on parimad fotod need, mis neelavad su endasse, nii et fotot vaadates ei jõua mõte enne tunde tekkimist tööle hakata. See foto on ehe stiilinäide. Raske on seda vaadates ennast mitte sinna hommikusse kujutada. Väga hea töö!"

The concept of what defines a good trip depends largely on the person's risk appetite, interests and the level of curiosity for what is going on in the rest of the world. Is the purpose to lounge carelessly on the beach? Or to conquer mountains? Or perhaps a gourmet trip to a land of exotic food? Does the journey begin with the packing of suitcases, or when travelling to or arriving at the destination?

Jury (Martin Dremljuga, Jaak Nilson, Rait Tuulas) comments on the best works of the Tamron Travel Photo 2018 competition:

First place Vyacheslav Biryukov: A Long Journey Home. Frame from film "Ikitie" (2017).

Martin Dremljuga: "A perfectly captured moment and mood".

Second place Rene Türk: 4°47'01.9"S 55°29'58.1"E.

Jaak Nilson: "It's probably a drone photo. What charms in this photo is its mildness, the shooting angle, and harmony of colours, while at the same time, everything is simple. A red umbrella (I guess) as a detail provides a bit of vividness to the picture. Bulls-eye!"

Third place Marek Metslaid: Have An Eggcellent Trip.

Rait Tuulas: "For me, the best photos are those that absorb you so that when you look at the photo, the mind cannot catch up with the feeling. This photo is a genuine illustration of that style. When looking at the photo, it is hard not to see yourself in this morning scene. Very good work."

I koht / 1st Place
Vyacheslav Biryukov
Pikk teekond koju / A Long Journey Home

→ II koht / 2nd Place
Rene Türk
4°47'01.9"S 55°29'58.1"E

↑ III koht / 3rd Place
Marek Metslaid
Have An Eggcellent Trip

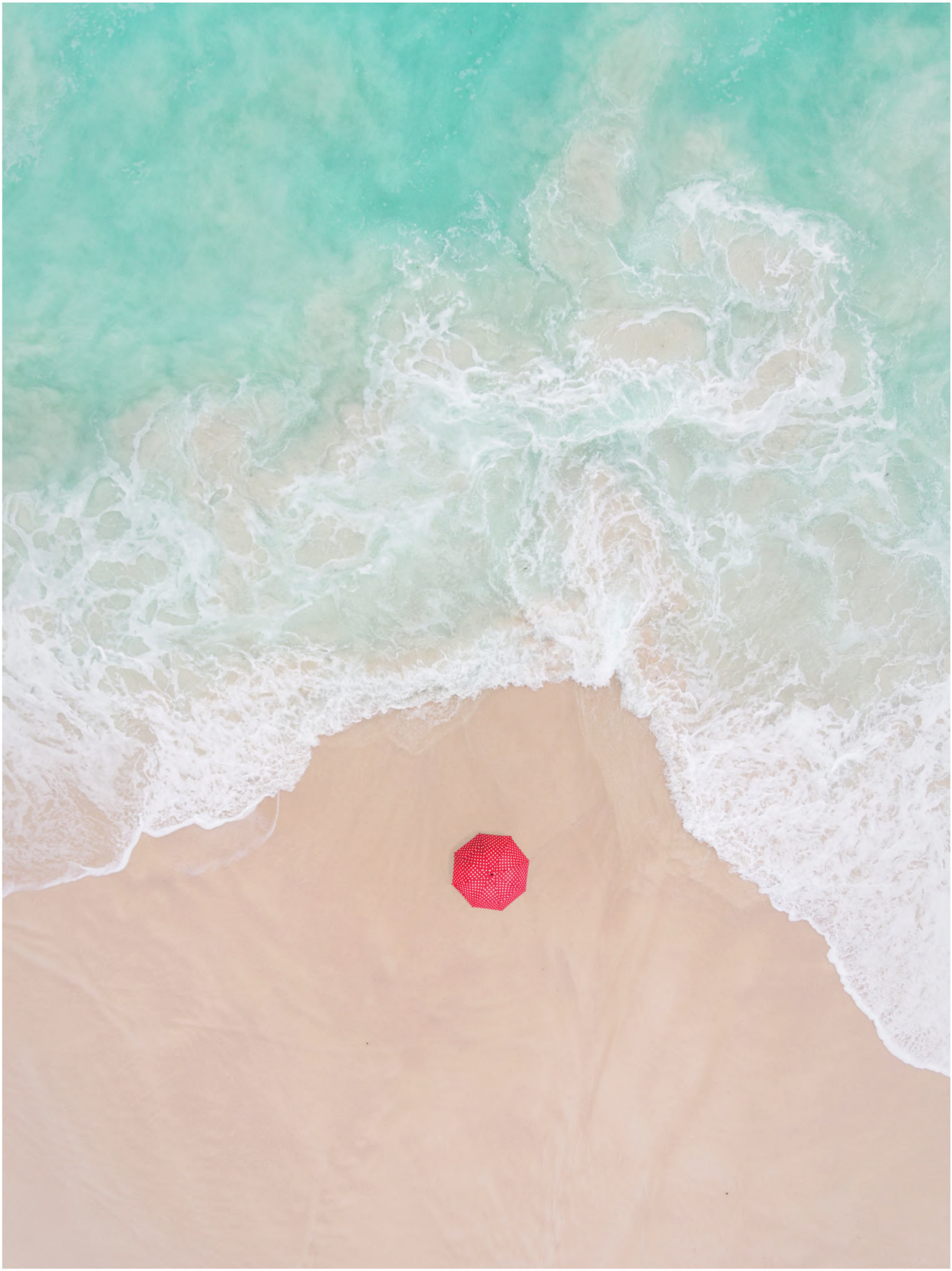

Looduse aasta foto 2018

NATURE PHOTO OF THE YEAR 2018

Konkursil „Looduse aasta foto 2018" osales 710 autorit 6100 fotoga. Lisaks laekus 46 autorilt 91 videot. Parimaid loodusfotosid hindas žürii koosseisus Rein Maran, Tiit Pääsuke, Tõnu Talpsep, Sirje Tooma, Kaupo Kikkas, Jarek Jõepera ja Tiit Hunt.

Võidutöö autori **Mikk Mats**i foto „Karupere" on tehtud 2017. a augustis Harjumaal:

„Puhkuse viimased päevad otsustasin veeta looduses. Pühapäeva õhtupoolikul suundusin mulle tundmatule jahimaale, kus suured laiad viljapõllud vaheldusid heinapallipõldudega. Kogu see põnev maastik paikneb ühe suure looduskaitseala serval. Olin kolanud juba mitu tundi ja jõudnud lagedale põllule, kui nägin enda suunas sammuvat emakaru koos kolme pojaga. Kükitasin, et loomad mind ei märkaks. Kostis esimene klõps ja emakarul läksid kõrvad kikki. Teine klõps, ja vana loom tõusis tagajalgadele püsti. Ta oli mind märganud ning tundus, et perekond suundub edasi põllu servas olevale teele. Hiilisin neile vastu ja jäin ootama. Varsti tuligi emakaru koos poegadega oodatud kohas teele. Karuema tõusis taas tagumistele jalgadele, et paremini näha, kellega tegu. Jõudsin teha veel mõned kaadrid, mille peale loomad keerasid selja ning läksid rahulikult edasi oma teed. Võimas ja meeldejääv kohtumine."

710 authors participated in the Estonian Nature Photo of the Year 2018 competition, with 6,100 photographs. In addition, 46 authors sent 91 videos. The best nature photos were rated by Rein Maran, Tiit Pääsuke, Tõnu Talpsepp, Sirje Tooma, Kaupo Kikkas, Jarek Jõepära and Tiit Hunt.

The winning photo, Bear Family, by the photographer **Mikk Mats** was taken in August 2017 in Harju County:

"I decided to spend the last days of my holiday in the countryside. On Sunday afternoon I headed towards a hunting place where large, wide fields of crops alternated with harvested fields and haystacks. This fascinating landscape is located at the edge of one large nature reserve. I had already been wandering around for several hours and had reached an open field when I saw a mother bear with three cubs moving towards me. I squatted so that the animals would not notice me. At the first click, the mother bear perked up her ears. The second click and the old animal rose up on her hindquarters. The mother bear had noticed me, and it seemed that they were moving forward in the direction of the road on the edge of the field. I snuck towards them and waited. The next moment, the mother bear came to the road with her cubs. The mother rose again on her hind legs to better see who was there. I managed to take some more shots, after which the bears turned around and walked calmly on their way. A powerful and memorable meeting."

Peapreemia / Grand prize
Mikk Matsi
Karupere / Bear Family

↑ I koht / 1st Place
Lapsed. Looduspildid / Children. Nature
EVALOTTA ZACEK
Õietolmu maaling / Pollen Painting

→ I koht / 1st Place
Täiskasvanud. Loomad oma keskkonnas/ Adults. Animals and Their Environment.
ERIK KARITS
Ämbliku kodu / Spider Home

Tunnustus / Recognition
Täiskasvanud. Inimene ja loodus /
Adults. Man and Nature
MARGUS MUTS
Metsade maa / Forest Land

Impressum

POSITIIV
Eesti fotoajakiri
Estonian Photo Magazine

Meediarong OÜ
Roo 21a Tallinn 10611
positiiv.ee
www.facebook.com/FotoajakiriPositiiv

Väljaandja
Publisher
Meediarong OÜ

Peatoimetaja
Editor in Chief
Kristel Schwede
kristel@positiiv.ee

Dokumentaal- ja portreefoto
Documentary and Portrait Photography
Annika Haas
annika@positiiv.ee

Keeletoimetajad
Language Editors
Mare Nurmoja
Daniel Allen

Tõlge
Translation
Titania Tõlked OÜ

Kujundus
Layout
MTÜ Fotoaken

Trükk
Print
Aktaprint AS
www.aktaprint.ee

Info ja müük
Info and sales
info@positiiv.ee

Üksiknumbri hind
Price per Issue
5,50 EUR

Aastatellimus Eestis (4 numbrit) 24 EUR
Pre-odering in Estonia (4 issues) 24 EUR
Pre-odering outside Estonia: info@positiiv.ee

@ All photographs and texts are the copyright property of the authors.

ISSN 1736-9053

Täname kõiki, kes kaasa aitasid!

EESTI KULTUURKAPITAL

FOTOAJAKIRI **POSITIIV**

Telli endale või sõbrale!
Aastatellimuse hind Eestis on 24 eurot

positiiv.ee/tellimine

Foto: Vivian Ainsalu

ESTONIAN PHOTOMAGAZINE **POSITIIV**

One year subscription in Europe 48 EUR
in other countries 56 EUR

info@positiiv.ee

OÜ MEEDIARONG
Roo 21a Tallinn 10611 Estonia
info@positiiv.ee
www.facebook.com/FotoajakiriPositiiv

ISSN 1736-9053
9 771736 905006
Hind 5.50